

JOANNIS BIRCKII
CAMPIDONENSIS
SCHOLÆ S. HILDEGARDIS LATINÆ
MAGISTRI
TRACTATUS
DE
MONASTERIO
CAMPIDONENSI,
ET EJUS
MULTIPLICIBUS PRIVILEGIIS.

Erutus

Ex M. S. Codice insignis Bibliothecæ Celeberr.
Collegii Pollingani CC. RR. in Bavaria;

OPERA

A. R. & Cl. D. ALDOBRANDI GEBHARD
ejusdem Canonice Capitularis.

TRACTATUS
DE
MONASTERIO CAMPIDONENSI,

ET EJUS
MULTIPLICIBUS PRIVILEGIIS.

CAPUT I.

De invocatione divini auxilii.

Sancta Dei dextera. nos protegat intus & extra,
Omnia membra nostra. benedicat Virgo Maria,
Salve Crux digna. Super omnia ligna benigna.
Tu me configna. ne moriar morte maligna.

CAPUT II.

De Genoloya Caroli Magni.

Non dimittere valeo, *narrare de Carolo Magno*
Et ejus uxoribus legitimæ. felicis Hiltegardis magnæ.
Nam ex diversis collegi. & hanc in formam redegi
Labore magno. & opere desuper niso.
Quidam ergo Dux Sanctus. nuncupamine Arnolfus
Ducem Angifum. genuit ex natura femifum.
A quo Pipinus venit. & hujus sperma assumpsit.
Senior Pipinus idem. genuit Carolum seniozem.
Hunc autem Carolum. dicimus genuisse Pipinum.
Idem Rex Pipinus. ex mulieribus duabus.
In vocibus sic Bertha. Lutburga alias Tallatina.
Nam de prima duos. regno genuit filios.
Leonem primum. alterum verò Rapetum.
Inde ex secunda. tres filios cum puella.
Scilicet Carolomanum. Simul & Byamanum.
Carolum grandem. Sororem eorum Gertrudem.
Talis autem Carolus. fuit Imperator magnus.
Decem habens mulieres. quas tu sic voces.
Robedam Gerswindam. pariter & Lutegardam.
Vastradam cum Bertha. Adalindam cum Lutburga.
De post Rothildem. Simul & Himeltrudem.
Non minus yrmigardem. quam alias vocamus Hiltegardem.
De Robeda duos. genuit verè filios.
Primum Dragonem. secundumque Hugonem.
Ex Gerswinda filiam. genuit Adeltrudam.
Lutburga sterilis. simul & Luthegarda non fertilis.
Rothildis autem filiam. genuit sibi Gothaidam.
Adelindis verò filium. sibi genuit Theodoricum.
Himeltrudis Pipinum. genuit ei gipposum.
Nihil genuit ex Bertha. duas filias verò de Vastrada.
Ut Theodoratam. simul & Hultrudem Natam.
Genuit ex Hiltigarda. ejus uxore legitima.
Octo pueros. inter hos quatuor filios.
Et quatuor filias. quos & quas sic legas.

Carolum, Pipinum. & Ludwicum.
 Cum Gertrude Gilfam. simul & hinc Bertham Hiltigardam.
 Lo. & lu. filii. erant veri gemelli.
 Nunc simul colligis. quod Carolus grandis.
 Octo filios genuit. & septem Natas habuit.
 Cum mulieribus legitimis. pariter & Concubinis.
 Caroli Pipinus. in Regem Italiæ promotus.
 Ex Rudrudis Græca. filium genuit natura.
 Bernhardum nomine. & cum puellis quinque.
 Ut puta * *Adurulam* Adalhaydam. Cum Gudarda Berchtaidem. * *Autulam.*
 Post vobis adjungam. Sic nomine Theodoratam.
 Caroli autem Ludwicus. Imperator semper pius.
 Ex uxore yrmigarda. alto de genere filia.
 Quatuor genuit filios. nominaliter vocatos.
 Lothardum Carolum. Ludwicum & Pipinum.
 Cum duabus puellis. sic infra vocandis.
 Rorina & Hiltigarda. jam eorum habes nomina.
 Ad nuptias Ludwici. Imperatoris semper pii.
 Apostolicus Nuntios. notanter destinavit suos.
 Theodorum Florum. simul & Primicerium.
 Inde Ludwici Hiltigarda. quæ fuit ejus filia.
 Duci maritata. Medulanóque copulata.
 A quibus demum alia. venit una Hiltigarda.
 Hæc eadem in numero. convicta Duci Saxonico.
 Ludwico mortuo. & Campidone humato.
 Erga suam Matrem. felicitis nomine Hiltigardem.
 Lothardus ejus filius. Imperator fuit secundus.
 Cum duobus filiis. Imperium rexit suis.
 Ludwico cum Lothardo. sic eos vobis scribo.
 Alter Ludwicus ab his. etiam fuit in humanis.
 Una cum fratre suo. vero nomine Conrado.
 Nam Imperator Arnolfus. fuit eorum Pater verus.
 Carolomanus autem talis. frater fuit Caroli grandis.
 Ut prius patuit. si quis dicta intellexit.
 Ultimo ergo Cunradus. in Caroli genere repertus.
 Erat Imperator bonus. qui in Fult est humatus.
 Ex Almania verus. Dux nomine Gotfridus.
 De spermate filium. genuit Hochingum.
 Idem genuit Natum. vero nomine Nebum qui Gotfridum.
 Nebus alium filium. produxit voce ymanum.
 Hic unum filium. genuit nomine Hiltibrandum.
 Qui fuit Dux Sueviæ. & Pater magnæ Hiltigardæ.
 Quæ Nata Hiltigarda. super Endechs de Regarda.
 Una cum Germano. nomine ejus Udalrico.
 Qui laudifonus Episcopus. tandem erat factus.
 Udal. autem Hilti. fuerunt veri gemelli.
 His omnibus visis. & simul ita collectis.
 Et plures Ludwici. fuere quàm unus reperti.
 Multi fuerunt Ludwici & Hiltigardæ. salvo gramate.
 Nam in Spira unus. vere est sepultus.
 In Turregine alius. ibidem est humatus.
 Reliquus ut pius. Campidone est conditus.
 Multæ sic Hiltigardæ. in scripturis sunt repertæ.
 In Medulano una. creditur esse sepulta.
 Apud Coloniam altera. certe fuit humata.
 Reliqua ut vero vera. Campidone est inventa.

Scus. for-
 tē Sanctus.

CAPUT III.

Memoriale Caroli Magni, & Consecratio ejusdem.

Romanorum Carolus. Imperator Magnus.
 Consecratus à Summo. Pontifice beato.
 Dicto Leone. dum ambo erant in tempore.

Si

Si tempus scire gliscis. septingentis nota annis.
 Et octuaginta quinque. prædictis semper adde.
 Fuit autem annus. octuagesimus quartus.
 Facta Consecratione. Carolus incœpit regere.
 Per quadraginta duos. Imperium rexit annos.
 Quibus bona perfecit. multimodâque complevit.
 Nunc scias ut Hispaniam. ad fidem convertit {totam
 veram}
 Et alia loca. in eodem servavit multa.
 Ac hæreticos expulit. gigantes plures vicit.
 Sicut Jamont & Angelant. quos pote nobis vocant.
 Nam itaque {vixit
 rexit} ut Imperium extra reduxit.
 De Constantinopoli. ad Curiam ipsius Romuli.
 Christi fidem augmentavit. & templa Dei fundavit.
 Has virtutes studuit. dum in Curia Marsilii fuit.
 Cujus semper à juventute. in virtutem crescens de virtute.
 Tandem virtuosus. adeò ut sibi Omnipotens Deus.
 Cum calcaribus gladium. & aureorum direxit pomum.
 De Cælo cum Cruce aurea. {hæc sunt signa magna.
 & corona Uranica.}
 Inde vero dixit dictus Carolus. quasi diceretur coronatus.
 Vel in toto Carus. quia Deo dilectus.
 Demum clausit suum. Januario diem ultimum.
 Vicefima die prima. eodem in mense reperta.
 In Agonia dicens. hunc & versum pfallens.
 In manus tuas spiritum. commendo semper meum.
 Sux ætatis anno. in septuagesimo secundo.
 Tactus febre loco. Carolus decessit in isto.
 Et Aquisgrano humatus. ubi virtute fuit armatus.
 Sua in Ecclesia. quæ ab eo erat constructa.
 Ibi in pace sempiterna. requiescat ejus anima.

CAPUT IV.

Ubi in Juvenili ætate fuerit, & virtute studuit.

Si quis scire voluerit. ubi Carolus Magnus fuit.
 In Juvenile ejus ætate. quod idem adeo ornatè.
 Omnes studuit virtutes. & optimos acquisivit mores.
 Tunc in Hispania unum. Regem nomine Marsilium.
 Ita vobis signo. ac verum de ipso scribo.
 Nam Rex Marsilius. vivendo fuit virtuosus.
 Non duntaxat virtuosus. pariter etiam & morosus.
 Quoniam Deifice vixit. ac multa bona perfecit.
 Et adeo grandia. de eo erant dicta.
 Scilicet gentiles bellando. fidemque augmentando.
 Quorum alii Reges. & Supremi gubernatores.
 De ejus vita bona tulere infinita.
 At non satis de hujusmodi. valere amirari.
 Hoc Caroli Pater ens. à pluribus ita percipiens.
 Immediate suum filium. direxit ad Marsilium.
 Circa quem virtutes. studuit & mores.
 Nam in Curia Marsilii. famuli erant Sophi.
 Quos semper dilexit. ab hisque consilia traxit.
 Etiam Presbyteros amavit. ipsosque semper laudavit.
 Id Carolus videns. & demum etiam adimplens.
 Ut patuit supra. in una metrificatura.

CAPUT V.

Quando Hiltigarda nata est : & ubi.

O felix locus. feliciusque tempus.
 Quo felicissima. procreata est Hiltigarda.
 Endechs ut locus. Bavaris est benè notus.
 Die ejus Clara. dat Sancta Sabina.
 Triginta duoque peracti. sunt anni septingenti.

CAPUT VI.

De Parentibus beatæ Hiltigardis Reginae, & Imperatricis:

Dux Sueviæ Pater. Baviaræ Ducisâque Mater.
 Hiltiprandus nomine. Regarda Matris vocamine.
 Hilti Pater incipit. & Garda Mater finit.
 Ortum erat dictamen. Hiltigarda filiarum nomen.

CAPUT VII.

Ubi pro majori Hiltigarda duxerit vitam seu moram.

Loca Hiltigardæ. distinguimus quatuor fuisse.
 In quibus moram. per ejus duxit vitam.
 Endechs primus. Prunschwictque secundus.
 Altravenspurg tertius. Campidone vero quartus.
 Nam nata in primo. Talatinam visitavit secundo.
 Quæ fuit Ava. Hiltigardis namque vera.
 Mater autem Talatinæ. fuit Rothildis voce.
 Hiltigardis in tertio. huc Pater erat regendus.
 Quartum prælegit. quo sancta in pace quievit.

CAPUT VIII.

De vita Hildigardis.

Hiltigardis à juventute. de una crescens virtute.
 In aliam continue. gliscens Deum videre.
 In loci Algamate. Ubi lætitia sine fine.
 Nam multum decorata. bonis virtutibusque ornata.
 Quibus mediantibus. Deus per eam operatus.
 Grandia miracula. & signa multimoda,
 Cæcos illuminavit. Surdis auditum donavit.
 Mortuos suscitavit. Claudis meatum reparavit,
 Infirmos curavit. omnésque languores sanavit.
 Obsessos liberavit. & eis gratiam impetravit.
 Hæc Dei virtute. Claro apparuerunt tempore.
 In loco Campidone. ubi in pace solent quiescere.
 Nam hæc signa. reperies in ejus Cronica.
 Nec non depicta. Coram Hiltigardis sepultura.
 Et si non sit Canonizata. à Poëtis semper tamen Sanctificata.
 Ut patet Clare. si veterum leguntur historiæ.
 Sit ergo benedicta. hæc felix Hiltigarda.

CAPUT IX.

Quomodo Hiltigarda interpretatur.

Nam vox Hiltigardis. ita glossatur à Poëtis.
 Littera de una means. & in aliam sic glossans.
 Hilares rogas dando. semper egenis subveniando.
 Hymnos Deo dicens. devotis orationibus insistens.

Laudi-

Laudifone semper Sanctis. dedit orationes Hiltigardis.
 Domuit, & mitigavit. ac singula pacificavit.
 In corde ornata virtute. fuit ipsa semper à juventute.
 Gerendo vitam modo. ut Deo hæc placuit Cælo.
 Altissimum inspiciendo. cum eo & suis semper gaudento.
 Redemptorem nostrum diligendo. & Deum semper vivendo.
 Tenerrimæ Mariæ Matris. quæ fuit Virgo Virginis.
 Actricis almæ Hiltigardis. cujus laus sit ei finis.

CAPUT X.

Quot fundaverunt Cænobia Carolus, & ejus uxor Hiltigarda.

Carolus & Hiltigarda. tot fundaverunt Cænobia.
 Quot sunt litteræ. in Alphabeto nostro repertæ.
 Hi omni Cænobio. litteram dederunt ex Alphabeto.
 Quæ fuit aurea. & grandi valore gravida.
 Hoc notum erit. si quis Cænobia quærit.

CAPUT XI.

De Sorore beatæ Hiltigardis, scilicet de Adalinde.

Gatto Comes magnæ laudis. & Soror beatæ Hiltigardis.
 Dicta Adalindis. priorisque Uxor Comitis.
 Roma multa egerat. nam Cænobia fundaverat.
 Unum fit Bucho. in quo Moniales pono.
 Alto genere nobiles. & earum in vita laudabiles.
 Comes autem prædictus. ibidem est sepultus.
 Cum duobus filiis. quos & natura Adalindis.
 Genuit hic verè. requiescat ergo in pace.
 Si scire nomina gliscis. hoc in sequenti notabis.
 Beingeri cum Regnoldo. sic eos nomine scribo.
 Eorum cum Patre. Planckental in valle.
 In bello grandi. simul erant interfecti.
 Hæc vallis sita. non procul à Bucho locata.
 Nam extrahis, & summopere intelligis.
 Non solum Hiltigardem. sed ejus etiam sororem.
 Ad divinum habuisse cultum. permagnum appetitum.
 Una cum eorum Genoloya. ac nobilitate tota.
 Ut Nationis locus. ad oculum ducet continuus.
 Quem vobis nomino. Endechs in Bavaria signo.
 Nam ita nunc ponitur. ut Sanctus mons dicitur.

CAPUT XII.

De fundatione Monasterii Campidonensis.

Hiltigarda Imperatrix. Cænobii Kemptenque fundatrix.
 Quid ex hærede tenebat. illud Cænobio distribuebat.
 In annis septingentis. Septuaginta tribus actis.
 Ut Cultus divinus augetur. ac novum Claustrum erectetur.
 Pluraque territoria. pleno jurèque donaria.
 Huc tunc dederat. & opus bonum fundaverat.
 Favens hoc Carolus. ejus conthoralis magnus.
 Qui cuncta confirmavit. & Prælati inibi signavit.
 Quos alte privilegavit. ut gladius in clypeo nominavit.

CAPUT XIII.

De digito beatæ Hiltigardis.

Quam Deus multa. fecit per Hiltigardem miracula.
 Ut hic intus scribo. & aliquid hæc noto.

Tandem incerta unum, volo esse prænotandum.
 Dum Rex Carolus. & Imperator magnus.
 Sua cum uxore. felicis Hiltigardis voce.
 Romæ affuerunt. simul & ad Papam venerunt.
 Tunc felix Hiltigarda. ait : Sanctissime Papa.
 Ob Dei honorem. Matris ejusdemque decorem.
 In Algoe territorio. Cænobium fundare volo.
 Cur Reliquias à vobis. peto hac causa finis.
 Ut hæ in Cænobio. venerentur tempore ævo.

Licet Papa {fautor
amicus} sibi fuit. hoc tamen denegavit.

Verumtamen non omnino. sic sed verbis dicendo.
 Ob Imperatricis honorem. hoc vobis do ad decorem.
 Quidquid digitorum minus. ferre poterit unus.
 Hæc Hiltigardis verba percipiens. gratiarum actiones dicens.
 O Deus alme. adiuva recenter me.
 Ut tantas ferre valeo. quantas placebit Deo.
 Et sic circa Altare. stetit summo in loco Ecclesiæ.
 Coram Papa & Cardinalibus. nec non & multis hominibus.
 Parvum digitum extendendo. quantum ferret videndo.
 Deus in ea primum. volens ostendere miraculum.
 Tunc ejus digitus. grande portavit onus.
 Omnium Reliquiarum. pro tunc Campidone contentarum.
 Has gaudio accipiens. cum his Campidone adiens.
 Ubi hæ adhuc sunt. & pace sancta quiescunt.
 Ecce hominum quilibet. diligentia magna consideret.
 Qualiter Deus omnipotens. cum Hiltigarda facere volens.
 Miracula tanta. quæ prius vix sunt audita.
 Ergo ipsa digna. omni que honore laudanda.
 Cum adeo pretiosum. Campidone dedit thesaurum.
 O Campidone Comitatus. eo tempore fuisti beatus.
 Dum Corpora Sanctorum. venerunt in hunc locum.
 Affuit tunc Civitas nulla. sed tantum Civitas parva.
 Sub hylomont sita. quæ Cænobio fuit data.
 A felici Hiltigarda. pro tunc Imperatrix vera.

C A P U T XIV.

De Cænobii Sanctificatione Campidonensis.

Septingentis annis, septuaginta septemque percurfis.
 In Ascensionis die. ut tunc ciclus dedit in tempore.
 Ob preces Hiltigardis. quæ tenebat statum Imperatricis.
 Adrianus Papa. propria sua in Persona.
 Ex Roma veniens. Campidonamque adiens.
 Cum Cardinalibus tricentis. simul & quinquaginta ponis.
 Adjunctis Episcopis. Simplicibus & summis.
 Cænobium dedicavit. ac Sanctos secum portavit.
 Cum Reliquiis multis. ut in Ambone audis.
 Nec non & Indulgentias. quas in numero sic locas.
 Triginta unum mille dies. quos mortalia voces.
 Istis undecim diebus. omni in anno reperimus.
 Ut Clara lucet die. prædicationis in tempore.
 Et si dictum numerum connumeres. totam in anno summam vides.
 Tanta non summarum summa erit. quanta tibi benè placebit.
 Ultra jam dicta. alia loca sunt ponenda.
 Quæ ut in antiquis. reperi olim Cyrographis.
 A Pontificibus summis. cum Episcopis his junctis.
 Fuisse dotata. cum veniisque privilegiata.
 Dum homo pœnitens. hujusmodi fuerit transiens.
 Si loca hæc scire gliscis. sexteno ordine subnotabis.
 Locus tibi sit primus. erga almorum septem gradus.
 Ibidem mortalium annos. peccatorum septingentos.
 Procul dubio habes. & hinc locum secundum pones.

Circa

Circa tres gradus. ubi Sebastianus est Sanctus.
 Dum hos iveris. tricentos dies habebis.
 Hinc non obtinebo. & tertium locum te docebo.
 Nam gradus sunt octo. in Hiltigardis sepulchro.
 Ubi veniarum dies. octingentos reperies.
 De post tibi locus. bene signabitur quartus.
 Ut sex Chori gradus. quos olim numeravimus.
 Ex quibus capis vere. veniarum dies mille.
 Tot pariter accipies. si Ecclesiam Walburgæ visites.
 Simul cum octingentis. de Nicolai templo summis.
 Etiam Carenis certis. prædictis semper adjunctis.
 Verum lites, incendia. ac Monachorum discordia.
 Cum vita perpera. eorum diu sic facta.
 Has fecerat venias. pro præsentis esse oblitus.
 Demptis undecim diebus. quos supra posuimus.
 Qui in vigore adhuc existunt. & homines hos quærunt.
 Sit autem homo benedictus. qui propriè hic est ^{moratus.} _{natus.}
 Hæc loca sex quærens. ea omni dièque cernens.
 Per oppositum tibi noto. & pro veritate pono.
 Qui contra hoc faciens. non erit Deo benè placens.

CAPUT XV.

De Patronis Cænobii Campidonensis.

Hic micat Epimachi. nostri pictura Patroni.
 Cujus nunc meritis. Pater miserescito nobis.
 Fulget Gordiani. septies hic clara beati.
 Quem jam Christe pium. fac nos sentire Patronum.
 Propter Cænobii Sanctos. venerabiles hincque Patronos.
 Nec non Fundatriciis. honorem voce Hiltigardis.
 A Gubernatoribus ordinatæ. particulares fuerunt Scholæ.
 Eisdem perpetim esse. cum Scholarium multitudine.
 Erga Campidonense Cænobium. ut ibi semper tenerent locum.
 Dicitur hoc factum esse. Ludwici Imperatoris tempore.
 Qui fuerat filius. felicitis Hiltigardis pius.
 Nam non immerito. Scholæ debent esse in Cænobio.
 Cum in fundatiōe prima. beata dedit Hiltigarda.
 Cuncta Cænobio jura. Spiritualia & Sæcularia dicta.
 Quoniam tunc in Campidonæ villa. ab ea fuerat possessa.
 Nec non & aliis. locis sita multis.
 Qui nam Scholas has diminuent. & ritus Cænobii annihilent.
 Desuper dicti Sancti silent. sed vindictam in fine ^{dicent.} _{clament.}
 Quia non est dubium. quin sic fiet iudicium.
 Extremum dum veniet. & prima ibi causa fiet.
 Tunc sententiam strictam. dabit super rem iniquam.
 Nam in & erga oppidum. Campidona nunc dictum.
 Latinales tunc Scholæ. in Cænobio debent esse.
 Et in Circulo muri. Sit solum Schola Theotunici.
 Idem iudicium erit. Si quis sacrum oleum quærat.
 Hæc privilegia non solum. in Civitate habet Cænobium.
 Sed adhuc alia quàm plura. ut res est bene nota.
 Hoc verum esse videbis. dum litteram Cænobii legis.
 Res talis est nota: quod in Campidona tota.
 Nullum oleum Sacrum. Oppidani habent ut proprium.
 Sed cum habere volunt. die noctuque currunt.
 Ad Hiltigardem felicem. nec non & Cænobii fundatricem.

CAPUT XVI.

De Privilegiis Monasterii Campidonensis.

Quantæ autem multitudinis. Cænobii Kemptum in privilegiis.
 Prima in fundatione fuerat. ita Chronica narrat.
 Nam Carolus Magnus. & Hiltigarda uxor ejus.
 Cum Papæ favore. Adriano in nomine.
 Abbati Andegario primo. & eum sequentibus loco.
 Cum sæcularibus spiritualia. Cænobio dederat omnia.
 Sicuti villas, castra. nec non & multa oppida.
 Cum fundatis & fundis. simul & omnibus circumstantiis.
 Quæ jacuerunt in locis. Algoie, Hylergoiéque dictis.
 Segegoie } superadditis. & alia plura Goie adjunctis.
 Augustgoie }
 Ut solum Abbates hæc regerent. & omnia benè providerent.
 Sicut Omnipotenti Deo. respondere vellent in ultimo.
 Nam olim temporum. fuerat sic Cænobium.
 In tantis privilegiis dotatum. & in mundi partibus exaltatum.
 Ut omnia Sal, vinum. ferrum & frumentum.
 Nec non & alia. quæ domi sunt utensilia.
 Ex quatuor mundi provinciis. venerunt theoloniis.
 Ad Campidonæ Cænobium. tempore antiquorum Abbatum.
 Quæ nomina villarum, Castrorum. fuerunt autem & Oppidorum.
 Non est neceffe scribere. nec volo hic ponere.
 Nam longa solent sperni. gaudent brevitæ moderni.

CAPUT XVII.

De Gygantibus Hiltigardis, & Caroli.

Cum Imperatrix fortunata. semper Hiltigardis dicta.
 Campidonæ vixit. & Machinam incæpit.
 Ibidem Cænobii ipsius. die prima fundationis.
 Gigantes sic duos. habuit, in nomine dictos.
 Sanctimont, & Celebrant. ut Poëtæ nobis scribant.
 Qui strictè laborarunt. ac ibi lapides portarunt.
 Unus tantum in die perficiens. & solum opere complens.
 Quanto alias octo viri. vix potuerunt niti.
 Cum istis Hiltigarda. multa habuit solatia.
 Quantum hi gigantes. fuerunt in die comedentes.
 Hoc esset derisorium. & quasi incredibile ad audiendum.
 Ergo hoc obmitto. & finem ipsis sic impono.
 Si quæstio erit. unde eorum ortus fuerit.
 Vos scire verè volo. ac sic ad quæstionem dico.
 Carolus Magnus. Hiltigardis Vir legitimus.
 De Constantinopoli hos portavit. dum ultra mare meavit.
 Tandem uno mortuo. & priori in Cænobio sepulto.
 Alter abhinc recessit. iter versus Italiam arripuit.
 Fuit autem primus. à Duce nomine Ernestus.
 Exhumatus in Cænobio. dum Claustrum renovavit ex novo.
 Gigantis autem ossa. à Duce fuerunt missa.
 Ad Principum loca. eorum magnitudinis causa.

CAPUT XVIII.

De primo Conventu Fratrum Cænobii Campidonensis.

Si quis cupit scire. qui primo inire.
 Regularem vitam. Campidonæ olim fundatam.
 Cum sexu eorum nomina. hic inferius nota.
 Gruntfest Andegarius. de Prunswick nobis natus.
 Abbas fuit primus. à Hiltigarda constitutus.

Stain-

Stainburg Joannes. Prioris tenuit {dignitates.
falces.
Kupferperger Petrus. mensæ fuit lectorius.
Tallacet Hainer Jacobus. rerum procurator verus.
Nunc autem Confratres. hic per ordinem simplices.
Usque vicesimus quartus. perfecte complebitur numerus.
Herthorn Agapitus. Forstner sit tibi Hiltiprandus.
Simon Frünthelder. Amandus hinc Latner.
Berngiselfridus. Waldgriener Florianus.
Tascolus Felber. Rainboldus Rainstetter.
Thomas Frunthalter. Stephanus Hochreitter-
Gryenruber Severorius. Joannes inde Vichus.
Loffal Verodarius. Frowensthor Bartholomæus.
Gruntfester Vitalicius. Harmukam Hilteprandus.
David Rager. Wigandus de post Tallinger.
Baumflieger Raguntius. Hochehschiltque Alexandrus.
De his cujusdam filii Duces. ac nobili ex genere Comites.
Nec non viri {Laudantes } petierunt. & eundem Campidonæ induerunt.
{præstantes. }
Imo plures supplicarunt. sed rogatum non impetrarunt.
Tempore tunc isto. circumque orbe sub toto.
Sub Fratibus præfatis. hominum vere quisquis.
Cupiebat nam esse. quoniam vitam tenebant regulæ.
Mansit autem observantia. satis tempore longa.
Usque ad Abbatem Werenherid. sic ejus nomine dictum.

C A P U T XIX.

An Monasterium sit antiquius præsentis Civitate, vel non?

De longinquitate temporis. conditio parat originis.
Tunc si locorum antiquitates. scire libenter glisces.
Inter Cænobium. & Oppidi Kempten locum.
Qui eorum in ædificando. sit veterior altero.
Inde cum opera. ac obnixè considera.
Quod olim temporum. ritum in gentilium.
Quodam sub {Senatore } rubeam barbam habente.
{Imperatore }
In Campidonensium loco. quem nunc albatoria voco.
Civitas fuit diversimode. dictaque in nomine.
A multis Senatoribus. nec non & Gubernatoribus.
Quorum quidam destruxerunt. alii vero renovaverunt.
Hic enim existunt nomina. in sequenti tu appella.
Vermea cum Tretica. Sittibi dicta Vertica.
Ecce nomina tria. habuit gentili in forma.
Fuerant hic gentiles. Senatori facti sunt inobedientes.
De Civitate Vertica. sic in nomine dicta.
Dum autem Senator. seu pro tunc talis Imperator.
Istius consuetudinis fuerat. quod quidquid perjuraverat.
Per rubeam suam. nec non longamque barbam.
Hoc firmiter tenuit. & indilate perfecit.
Modo in obedientiam eorum. Cæpit jurare per suum Deum.
Edepol, & Hercule. sic dicti in nomine.
Civitatem præfatam. à fundo destruere totam.
Ita namque fecit. & corruptionem adimplevit.
In Hylomont Castro inde. Esnerius Dux nomine.
Gentilis, ad quem erat. superstita turba venerat.
Ex Civitate defolata. à Senatore Vertica dicta.
Ducem comperierunt. & sui ad gratiam dederunt.
Ut eis quemdam campum. daret pro habitatione eorum.
Tunc esse vellent sui. jurare & in ævum Deum sibi.
Et ejus Successoribus. Ordinem servare illius.
Quos homines in subditos. expulsos accepit suos.
Et donavit ei Campum. infra Burgkhalid situatum.

Unde veniat illud nomen Campidona.

Inde nomen ortum. prima Campidona dictum.
 Tuturia facere inceperunt. & inde villam erexerunt.
 Hæc entia facta. sic sunt & finita.
 Dum in numero sexcentos. forsan calcavimus annos.
 Ante Nativitatem Christi. sicut ex Chronicis legi.
 Tandem temporibus mutatis. variant & res ipsius.
 Nec non ritus Paganorum. versus in vitam Christianorum.
 Et tempus naturæ. mutatum est in tempus gratiæ.
 Prædictum Castrum. veniebat ad Ducis manum.
 Qui fidelis extiterat. Ernerius nomen ejus erat.
 Nam ipse & sui. vere naturales amici.
 Hanc provinciam. rexerunt per longam moram.
 Sed dum discessit stirps illa. & in toto fuerit sepulta.
 Res talis contingebat. & Castrum in possessionem veniebat.
 Per Successionem hæreditatis. in stirpem ipsius Hiltigardis.
 Quæ Cænobium ornavit. & ipsum primo fundavit.
 Ut prius scripsi. & nominabiliter cognotavi.
 Nunc istis prænotatis. atque diligenter consideratis.
 De Antiquitate eorum dico. & breviter finem concludo.
 Nam Cænobii foundationis tempore. Civitas fuit forma Villæ.
 Et sub Abbate Burckhardo. acquisivit nomen Civitatis prioris primo.
 Hoc factum annis. post Christi nativitatem numeratis.
 Mille cum tricentis. simul triginta sex finitis.
 Illud limpide patet. si quis Chronicam desuper leget.

CAPUT XXI.

De Comite Berone.

In annis septingentis. septuaginta duobusque actis.
 De Prunschwick Comes Bero. fuit ultimus super Castro.
 Hylomont regens. huncque Hiltigarda deponens.
 De eodem Castro præfato. Andegario dedit Castrum primo.
 Cum oppidulo sito infra. quod jam dicitur Campidona.
 Ad regendum singula. undique in Comitatu sita.
 Cum omnibus sæcularibus. juribus & spiritualibus.
 Ut adhuc luce claret. & per sufficientia signa nitet.
 Comes autem prædictus. fuerat Rulandi filius.
 Qui quidem Rulandus. erat Caroli Sororis filius.

CAPUT XXII.

*De Epitaphio primi Abbatis Monasterii Campidonensis,
nomine Andegarii.*

Hic Abbas primus. dictus nomine Andegarius.
 Super suo Epitaphio. hæc metra ab ipso.
 Posita sunt pro certo. sic hic ad sensum signo.
 O Deus Judex vere. tu defunctis miserere.
 Da requiem cunctis. hic & ubique sepultis.
 Ut sint in requie. propter tua vulnera quinque.
 Et fidelium animæ. requiescant semper in pace.
 Ac viginti fratres tres. cum Andegario fuerunt orantes.
 Ut litterarum ordo. compleatur in abcdario.

CAPUT XXIII.

De Sepultura Fratrum.

Mille & centum annis. à Nativitate Christi decursis.
 Fratres ex Cænobio. Campidonensi sic dicto.
 Sepulturæ proprium. eorum habuerunt locum.
 In quo hominum nullus. pro tunc erat sepultus.
 Nisi ex ipsis unus. qui fuerat ex Conventualibus.
 Iste autem locus erat. ubi Custoriæ testudo stat.
 Hanc testudinem puto. quæ est in custodis domo.
 Et à loco prædicto. sepultura communis in propinquo.
 Aliorum hominum fuit. uti veterum prolatio dicit.
 Simile sepulturæ modus. tenetur adhuc cum Scholaribus.
 Qui proprium habent Cimiterium. jam retro post Chorum.

CAPUT XXIV.

De Abbate Agapito.

Hæc metra ab Agapito. Abbate compilata primo.
 In Campidonensi Cænobio. ante ejus mortem tempore parvo.
 Quod fuit, est, & erit. brevis horæ articulo perit.
 Ergo, quid fuisse prodest, esse, vel fore.
 Nam simul esse perit. quod fuit, est, vel erit.
 Quod breviter durat. quis prudens quærere curat.
 Cùm fax cùm simus. Cùm res turpissima simus.
 Unde superbimus. dum terra in terram redimus.
 Vivens contemne. quod moriens nequis habere.
 Fabrica murorum. grandis structura domorum.
 Gloria mensarum. cum deliciis epularum.
 Insignisque thori. mappæ Schyphique decori.
 Resplendens vestis. quæ moribus obstat honestis.
 Grex armentorum. spatiosus cultus agrorum.
 Vertile vinetum. diversa vice repletum.
 Gaudia natorum. dilectio dulcis eorum.
 Cuncta relinquantur. nec post vitam inveniantur.
 Regia Majestas. omnis terrena potestas.
 Prosperitas rerum. series longinqua dierum.
 Stertit absque mora. mortis dum venerit hora.
 Quid prodest homini. si vivat sæcula centum.
 Cum moritur, vitam. transire putat quasi ventum.
 Vita quid est hominis. nisi res vallata ruinis.
 Est caro cinis. hodie principium crasque finis.
 Cùm recordor, quod sum cinis. & quod cito venit finis.
 Sine fine pertimesco. & ut cinis refrigescio.
 Omne namque genitum. tendit ad interitum.
 Semper post gaudebunt. qui nunc sua crimina flebunt.
 Cùmque cœpi vivere. cœpi morti propinquare.

CAPUT XXV.

Quot sunt Sancti in Ordine Sancti Benedicti, vel fuere.

Quinquaginta quinque. millia quingenta quinque.
 Omnes Canonisati. feliciter à te sunt translati.
 Est Monachus Sanctus. Caput vero Benedictus.

CAPUT XXVI.

Quot sunt Monasteria in Ordine Sancti Benedicti.

Quinquaginta & mille. simul & quinquaginta quinque.
 In Sancti Benedicti ferie. tot Cænobia quære.

Sic certè legimus. unoque non minus.
Sub Lunæ Ciclo. & toto terræ spatio.

CAPUT XXVII.

Quando fuit sepulta Sancta Hiltigarda Campidonæ.

Annis decursis septingentis. octuagintaque tribus.
Busto in hoc bustarii felicem. bustarunt Hiltigardem.
Quæ variis claruit signis. Dei vigore in multis.
Cujus in pace Sancta. requiescat anima.

CAPUT XXVIII.

De malefactoribus Cænobii Campidonensis.

Qui Hiltigardis bona. nituntur delere facta.
Et horum subtractores. non sunt Cænobii restitutores.
Hi eorum cum stirpe. maledictionis sunt Evæ.
Id Adrianus Papa. statuit pro regula rata.
Hæc norma est vera. ut rerum docet experientia.
Nam omnes pereunt. & ad inopiam veniunt.
Sed tamen firine spero. ut ita infidelis sit nemo.
Sibi tantum agravando. ejusque animam ligando.
Qui talia præsumant. & bona Hiltigardis diminuunt.
Dei odium habeat. qui infringere præsumat.

CAPUT XXIX.

*De Consecratione Ludwici Imperatoris, qui multa
Clinodia dedit Monasterio.*

Fuerat autem Consecratus. à Papa nomine Stephanus.
In Imperatorem dignum. pium, bonum, & benignum.
Annis transactis. quindecim simul cum octingentis.
Qui septuagesimus quintus. alios fuit secutus.
Et viginti sex annis. rexit Imperium Romanis.
Ex Endechs Ludwicus. in Bavaria est natus.
De felici Hiltigarda. Matre ejus sic dicta.
Cæpit autem Ludwicus. Imperator semper pius.
Nobilissimam filiam. Ducis, nomine yrmigardam.
De qua tres genuit filios. in sequenti sic dictos.
Lotharium, Pipinum. simul & alium Ludwicum.
Qui etiam Rectores. inde facti sunt Imperatores.
Hi bella maxima. commiserunt in Saxonia.
Hi adeo nobiles. quod in corpore habuerunt cruces.
Nam Avus & Ava. S. simul tenuerunt signa.
Demum pius clausit suum. diem in natura ultimum.
Vicesima diè prima. in Mense Junio sic dicta.
Et Ludwicus pius. Campidonæ fuit sepultus.
Ubi requiescat in pace. cum ejus felici Matre.
De his consuetudo orta. quod in Hiltigardis solum schola.
Scholares in anno omni. tenent ritum pro laudabili.
Jocosum Regem. & suam legalem mulierem.
Ut declaratur ex practica. felicitatis Hiltigardis Chronica.
Ibi pulchræ leges. hunc ritumque invenies.

CAPUT XXX.

De Rorina filia Imperatoris Ludwici pii.

Rorina Ducissa. Ludwici piique filia.
Sueviæ Ducem Lothardum. legalem habuit & Virum.

Bona

Bona multa ambo. semper fecerunt Cœnobio.
 Sibi dando Clinodia. quæ venerunt de Hiltigarda.
 Vel lapides, ut patet. simul & pretiosâ gemmâ.
 Hæc jam sunt data. ad Cœnobii que ornata.
 Abbatis Adelberti tempore. qui tunc rexit Campidonæ.
 Peregerunt autem fratres. anniversorúmque dies.
 Præfato Duci præcipuè. quoniam Claustro fecit benè.
 Die semper tertia. in Julio benè numerata.
 Et si non servatur. nescio cur obmittatur.
 Tandem surgit dubitatio. de Suevorum Duce Ernesto.
 Aliam, & secundam pius. filiam habuit Ludwicus.
 Hiltigardis nomine. quæ copulata fuit vere.
 Duci de Malano. nobili profapia genito.
 His nunc concludo. & Chronicis pono.
 Salvo gramate plures. nobilitate fuisse Hiltigardes.

CAPUT XXXI.

*De vulnere ipsius Ludwici Imperatoris pii, habens id
 in Capite.*

Actis annis. sedecim cum octingentis.
 Imperator Ludwicus. semper nomine pius.
 Grande perfecit bellum. contra Hunnorum populum.
 Qui infidelis fuerat. & Christianos molestarat.
 In hoc autem bello. Deus subvenit Ludwico.
 Nam victoriam obtinuit. ac multos vere occidit.
 Verum Ludwicus pius. in eo accepit vulnus.
 Quod in eius Capite. stigma habuit grande.
 Causa hujus rei. nam fuit in bello aciei.
 Nam versus $\left. \begin{array}{l} \text{hæreticos} \\ \text{paganos.} \end{array} \right\}$ bellando voluit præcedere alios.
 Hunc ritum tenuit. & cum Cruce Sancta adivit.
 Aliis autem in bellis. servavit locum finis.
 Ecce Caroloisavit. qui talia perpetravit.
 Et sic Carolus Magnus. & idem filius ejus.
 Multa bona fecerunt. & demum Cœlum intraverunt.

CAPUT XXXII.

De alteratione patibuli Monasterii Campidonensis.

Octingentis annis. nonaginta duobusque curfis.
 Abbas Fridericus. Gremlich nomine dictus.
 Patibuli tunc locum. mutavit, & loca Judicum.
 Et hujus rei causam. faciliter in glossa exponam.
 Etiam satis nota. communi in fama.

CAPUT XXXIII.

De moneta prima Monasterii Campidonensis.

Annis octingentis. sexaginta octoque actis.
 Abbas Landfridus. Hochentamer cognomine dictus.
 Incœpit tunc primam in oppido percutere monetam.
 Suo in Kempten dicto. id simulque ornatius ædificando.
 Nam in eo tanta ædificavit. quanta & in Cœnobio fundavit.
 Hoc tunc non immeritò. quia omnia erant sub posse suo.
 Et latera ambo. amore dilexit & uno.
 Inde sub Burckhardo. Abbate sic nomine dicto.
 Ab Hunnis privata. sunt loci hujus bona.

TRACTATUS

CAPUT XXXIV.

De Marcis Monasterii Campidonensis.

Quatuor annis cum octingentis, ab incarnatione Christi dictis,
 Egeni tunc Nobiles. circumquaque hinc inde morantes.
 Erga Cœnobium laudibile. dictum Campidonense.
 Ipsum multum molestarunt, atque in Marcis supernumerarunt.
 Hoc Erchampertus Frisingensis. Episcopus, & Abbas Campidonensis.
 Cum Cœnobio advocato. Milo nomine dicto.
 Imperatori Ottoni. Conquesti erant, & Regi.
 Hinc præfatus Imperator. atque Romanorum Gubernator.
 Omnes veteriores ex Algoja. iussit venire Ratispona.
 Eisdem volens audire. quid de Marcis poterint scire.
 Super etiam juramento dicerent. & veritatem non occultarent.
 Istis sic factis. & singula bene auditis.
 Res fuit sententiata. & ab Ottone sic illata.
 Ut dicti Nobiles. & rerum Cœnobii subtractores.
 Marcas suo in terreno redderent præfato Cœnobio.
 Et ex illata injuria. à vobis Cœnobio facta.
 Talem pœnam vobis injungo. & sic vos corrigo.
 Ut quilibet gladium cum calcaribus. portet suis in manibus.
 Et quilibet equi fellam. afferat super scapulam suam.
 Sic ad Primam eundo. equos secum currere mittendo.
 Ut luculente patet. si qui privilegia leget.
 Et hoc in Cœnobio quare. hunc Campidonæ invenis verè.

CAPUT XXXV.

*De fonte super Burckhald, & quibusdam Consiliariis
 ipsius Campidonæ.*

Octingentis annis. L. cum jota numeratis.
 Dorn Conradarius. Abbas Campidonæ dictus.
 Super Burckhald montem. fecit fodere fontem.
 Et sic Paganicos. reperit plures denarios.
 Quos hinc inde distribuit. & Dei templa fundavit.
 Inde post sex annos. tres Consiliarios suos.
 Decolari tunc fecit. qui Abbas Campidonæ fuit.
 Ut Gerungusamburger. qui scientiis non fuit pauper.
 Si causam gliscis scire. ad Chronicam potes ire.
 Ibi causas reperiens. quæ non fuere res leves.
 Nam causam unam. verè hic vobis ponam.
 Litterarum sigilla verterunt, & alia mala fecerunt.

CAPUT XXXVI.

De Capella ipsius Castri Burckhald vel Hylomont.

Septingentis annis. cum octuaginta duobus datis.
 Abbas tunc primus. de Brunswick nomine dictus.
 Et Geruntfest ejus cognomine. dicto sic in voce.
 Super Hylomont Castrum. Capellæ fundavit locum.
 Quamquam moram tunc duxerit. & ejus Kalbangst rexerit.

CAPUT XXXVII.

*Quot Abbates pauperes omni die centum ad minus cibarunt
 cum quotidiano pulmento.*

Mille annis cum tercentis. & duobusque finitis.
 Abbas Germanus. Schneller sic dictus.

Super

Super Hylomont tunc fedens. Campidonam sic regens.
 Centum omni die homines. egeni & pauperes.
 Cum pulmento cibavit. & Orphanos semper sustentavit.
 Hoc Orteck Gebhardus. etiam Campidonæ Dominus.
 Sua in vita fecit. & etiam alia bona egit.

CAPUT XXXVIII.

De Judiciis Villaicis.

Nunc animari poteris. Villaicis de Judiciis.
 Quæ anno in omni. in Parochia divi Magni.
 Fiunt, ut peragantur. ut Cœnobii jura intuentur.
 Ante Natale tempus. feriis sextis tribus.
 Hæc autem fient. ut Chronicæ notent.
 Nam ita nobis dicunt. & ex privilegiis scribunt.
 Ut forma signetur villæ. quæ olim foundationis tempore.
 Cœnobii Campidona fuerat. licet se in civitatem mutaverat.
 Jam hujus judicii loca. sunt tuo in corde notata.
 Circa fori januam. versus nunc Campidonam.
 In divi Magni Ecclesia. ubi olim stetit tilia.
 Cum quadam Capella. satis pro tunc parva.
 Nam hodie sunt signa. quod rusticalia jura.
 Adhuc ubique in villis. Communiter erunt sub tillis.
 Nunc concludis benè. quanta privilegia in Civitate.
 Et certè hæc non ficta. sed sunt veraciter dicta.
 Monasterium adhuc habet. & merito omnia possidet.
 Sicuti singulis in Capitulis. notabiliter, benèque legis.
 Etiam aliæ sunt causæ. pro his judiciis ponendæ.
 Quæ non sunt necesse. hæc in scriptis dare.

CAPUT XXXIX.

De Abbate Adelberto, & duodecim calicibus.

Annis transcursis. quadraginta cum octingentis.
 Sub Abbate Adelbertho. Moringer sic dicto.
 Fuerunt in Cœnobio. Calices in numero duodeno.
 Quorum quilibet habebat. gemmamque specialem tenebat.
 Quas cum aliis Rorina. pii Ludwici filia.
 Monasterio dedit. ob Avæ honorémque tribuit.
 Tandem Hunni venientes. hos cum gemmis auferentes.
 Nam trinis vicibus. subtraxerunt bona fratribus.
 Non solum ipsis, sed ipsius Prælati subditis.
 Ut Campidonæ in oppido. simul ubique in territorio.

CAPUT XL.

De malefico Advocato Hassone.

Octingentis simul annis. & viginti septem numeratis.
 Monasterii Advocatus. voce Hasso dictus.
 Abbatem Theobaldum. intoxicavit Dominum suum.
 Causam tunc ob quam. idem positus super rotam.
 Maleficii ab Oppidanis. qui fuere in humanis.

CAPUT XLI.

De Abbate Burtunpach.

Annis mille ducentis. & viginti septem actis.
 Abbas ex Burtunpach Heinricus. Kempten fuit Rectivus.
 Nam Hylomont Castrum. ab eo renovatum.
 Ob Cœnobii tuitionem. & suorum ibi defensionem.

CAPUT XLII.

De Abbate Semerow.

Annis mille ducentis. & viginti septem actis.
 Abbas Heinricus de Semerowe. fuit gubernans Campidonæ.
 Qui Cœnobium reparavit. & quasi in toto renovavit.
 Nam erat defolatum. & ab Hunnis ferè nullatum.

CAPUT XLIII.

De quodam periculo factò olim super Kalbsangst.

Abbas dictus. nomine Werenherus.
 Campidonæ gubernans. Super Castrumque morans.
 Quod Kalbsangst voco. uti in Chronicis lego.
 Parvo situm spatio. à Campidonensi Cœnobio.
 Abbas nam præfatus. nec non & Campidonæ Dominus.
 Vitam Regulæ relinguens. irregularèque primo admittens.
 Cujus rei causa. olim à gnaris dicta.
 Idem Campidonæ Herus. à corvis lacèratus.
 Portatusque per aëra. nobis ignota ac loca.
 Solemni fuerat die. quo divina voluit celebrare.
 Habuerunt autem corvi. rostra coloris ignei.
 Nec non & pedes. eorum in colore similes.
 Est id verè factum. super castrum ante dictum.
 Inde nam adeo horribile. effectumque in habitabile.
 Ut hominum nullus. in hoc potuit esse amplius.
 Ex hoc verè tandem. id cedebat in desolationem.
 Qualem vitam duxerit. & Abbas dictus habuit.
 Scribere hęc nolo. neminem judicare volo.
 Quoniam hæc Deus scit. & singula solus nōscit.
 Ejus autem tempore. suus Advocatus Campidonæ.
 Miles nomine Gwido. potestatem habuit regendo.
 Super Hylomont sedens. humanaque providens.

CAPUT XLIV.

De Sacro oleo.

Sanctus Udalricus. Augustæ erat Episcopus.
 Olim febricitans. de Romaque ambulans.
 Campidonam intravit. in Cœnobio ibi infirmavit.
 Tanta debilitate circumdatus. ut à fratribus Sacramentis provifus.
 Dei autem gratia. ac fratrum provifio bona.
 Divo Udalrico subveniebat. ut diutius vivere solebat.
 Dum demum recessit. Cœnobio pro valete dedit.
 De parte terræ certa. sua ex Diocæsi reperta.
 Sacrum scilicet oleum. inter Sacramenta sic dictum.
 Tunc simul cum eo divus. in Cœnobio fuit Conradus.
 Qui visitavit Udalricum. Campidonæ tunc infirmum.
 Nam fratres fuerunt verè. ut docent eorum historia.
 Bonis in actibus claruerunt. & sic Sancti facti fuerunt.
 Quis Abbas tunc fuerit. ac Campidonam rexerit.
 Hoc nitide Chronica. Cœnobii docet in littera.
 Hanc ibi rem videns. & melius plura scies.

CAPUT XLV.

De Sepultura Imperatoris Ludwici Pii.

Uno anno completis. quadragintaque octingentis.
 Pius Ludwicus. Campidonæ fuit sepultus.

Suam

TRACTATUS
CAPUT XLIX.

De Ludwico Abbate.

Dehinc sub Ludwico. Abbate sic tunc dicto.
Hylomont Castrum. fuerat combustum.
Igne ex improvise. de quo sciebat nemo.
Nam mala custodia. famulorum fuit in causa.
Ut tunc dicebatur. & pro vero tenebatur.
In nongentis annis. cum quadraginta actis.
Etiam quædam laudella. cum privilegiis plena.
In eodem fuit combusta. utinam esset jam in forma.
Tunc certè benè. videretur à cunctis plenè.
Qualiter specificè res. tenerent ac

CAPUT L.

De Gifilfrido Abbate.

Abbas Gifilfridus. Campidonæ moratus.
Mille annis. quadraginta quatuor numeratis.
Fuit vir sapiens. in singulisque prudens.
Nam cunctis à Principibus. maximè fuit dilectus.
Solum ea de causa. quod in eo fuit sapientia.
Discordes pacificavit. & Principes univocavit.
Adè enim expertus. ut ab ipsis fuit directus.
Versus Dominum Apostolicum. perficiendo ens magnum.

CAPUT LI.

De Udalrico Abbate.

Lindgein Udalricus. Abbas Campidonæ dictus.
Statuit pro certo. quod Campidonæ in oppido.
Mulierum nulla. ad mortem erat sententiata.
Quantacunque mala egisset. nequitiásque fecisset.
Hujus rei causa. reperta est in Chronica.
Ibidem eandem leges. & alia plura invenies.
Ut gesta Abbatum per ordinem singulorum.

CAPUT LII.

Ubi quondam fratres fuerunt tempore desolationis Cænobii.

Cum C. mille annis. & triginta calculatis.
Sub Vestberger Abbate. nomine Friderico regente.
Propter Cænobii desolationes. fuerunt ex Campidona fratres.
In quadam Præpositura. nomine Stetwang dicta.
Forfan viginti sex annis. si glossas benè legis.
Ibi fratres fuerunt orantes. septem horásque cantantes.
Usque ad Cænobii revocationem. & ejusdem reparationem.
Tunc fratres revererunt. ac Campidonam intraverunt.
Canonicam vitam ducendo. ipsos Deúmque vivendo.
Etiam olim temporum. dum schisma fuerat ortum.
Cænobium caruit Abbate. licet non diu tempore.
Unde Præpositus solus affuit. qui locum regendi tenuit.
Etiam discordia fratrum. fecit regere Episcopum.
Ut Episcopus Frisingensis. qui fuit Abbas Campidonensis.
Inde regimen rediebat. & ad Prælatorum ordinem veniebat.

CAPUT LIII.

Quot modis Monasterium fuerit devastatum.

Est tribus vicibus, locus Campidonæ destructus.
 Hoc ab Hunnis. diverso tempore litis.
 Qui de genere Ungarorum. & non de ritu Christianorum.
 Fronte nam prima. venerunt ex Ungaria.
 Istas rexerunt per partes. usque ad Coloniae limites.
 Frontem nota secundam. inde ad Basilaam.
 Tertiam vicem inspicere usque ad locum Ratisponæ.
 Semper per diversa. Climata villas, & Castra.
 Nec non & Cænobia. combusserunt omnia.
 Ecce periculum quantum. Cænobium est passum.
 Trina facta sic devastatio. tripla secuta renovatio.
 Dux primò Ernestus. ex Suevia Hiltigardis amicus.
 Idem Cænobium renovavit. 2do Episcopus Frisingensis reformavit.
 Pono tertio tertium. Abbatem de Semmorow Henricum.
 Qui idem reparavit. ut historiis quis legit.

CAPUT LIV.

De inventione Sanctæ Hiltigardis, & ejus filii Ludwici.

Post Cænobii desolationem. & quasi foundationis oblivionem.
 Novi fratres recollecti. valde in cœperunt admirari.
 Ubi sepultura Hiltigardis. & ejus filii felicitis.
 In desolato Cænobio essent. ut ab antiquis audivissent.
 Eas ibi esse. in privilegio Carolique legisse.
 Omnes Deum invocavere. Matremque ejus rogavere.
 Ut signum eisdem darent. quo sepulturæ locum scirent.
 Inter sepulchra plura. nobilium hominumque multa.
 Circaque antiquum. & plus pavimento præfulcitum.
 Omnes inchoare scire fratres. eorum ossa optantes.
 Fodere non neglexerunt. & in labore strictè steterunt.
 Fratribus sic nisis. ut Deus relaudetur in suis.
 Peregrina mulier apparebat. & fratribus tunc dicebat.
 Ubi felices nunc quæritis. ibi non invenietis.
 Parvo autem spatio. abhinc vos scire volo.
 Hic jacet felicissima. Imperatrix Hiltigarda.
 Cum ejus filio. Ludwico nomine pio.
 Hæc verba prolata. illa mulier erat evanita.
 Regina autem Hiltigarda. cum filio fuit inventa.
 Nongentis annis. cum quadraginta finitis.
 Alexandro sub Abbate. tunc temporis regente.
 Hinc tanta lætitia orta. quanta vix hinc audita.
 Fuit inter fratres. & totius provinciæ homines.
 Hoc non immeritò. sic vobis dico.
 Nam voces. Angelicæ. in templo sepulturæ.
 Supra eorum sepulchra altè. ab Angelis sunt auditæ.
 Et erat eorum cantus. omnes in mundo gaudeamus.
 Nec non & sapor optimus. ab hominibus fuit perceptus.
 Dum sic almorum ossa. in argentea sunt clausa sarcha.
 Et ea cum Patronis. venerantur à Presbyteris multis.
 Qui ex villis veniunt. & Deum in suis psallunt.
 Una cum Scholarium multitudine. qui solent esse in processione.
 Omni anno in Majio. ut vides ex Calendario.

CAPUT LV.

De Universitate Studentum, quæ olim fuit Campidonæ.

Scribunt Cyrographistæ. & fantur Poëtistæ.
 Post tempus paucum. foundationis Cænobique lapsum,

Campidonensis ibidem. affuisse Universitatem.
 Quæ ex Sancto Gallo. veniebat tempore illo.
 Dum autem loci Villayim. pro tunc fuerat nimis parvum.
 Fuisse Imperatorem. & Regem Romanorum Gubernatorem.
 Ludwicus pius. suo in nomine dictus.
 Tres filios clara. genuit felix Hiltigarda.
 Ex femine Caroli. Imperatoris nomine Magni.
 Quos ita voces. & eorum nomina pones.
 Carolus & Pipinus. nec non & pius Ludwicus.
 Etiam tres filias, quas sic locas.
 Gertrudis, Bertha. nec non sit tibi Gisla.
 Patre eorum mortuo. & Aquisgrano sepulto.
 Inde filius suus. dicto nomine Ludwicus.
 Aquisgrano venit, & Regna regendo suscepit.
 Sedensque in palatio. Thesauros Patris in auro.
 Et argento, gemmis. pro tunc valde pretiosis.
 Omni in supellectili. iussit presentari sibi.
 Quadam Patris in charta. omnia ordinandaque inventa.
 Juxta chartæ continentiam. omnia distribuit præter mensam.
 Pauperibus in erogando. nil sibi que reservando.
 Quam mensam. ob Patris amorem argenteam.
 Ecce meritò pius. dictus erat Ludwicus.

Memorale & nota bene.

O Civitates Sanctæ præ aliis in orbe gaudete.
 Roma tu prima. Campidonaque secunda.
 Nam Christi præputium. in ipsis conservatum solum.
 Cum Jesu Sanguine. ita scribitur verè.
 Ac aliis cum Reliquiis. in numero plurimis.
 Quæ in locis aliis. tu peccator non reperis.
 Hoc in vero tenebis. dum bullas desuper audis.
 Quas Hiltigarda Imperatrix. Cœnobii Kempten fundatrix.
 Impetravit Romæ. tempore Adriani Papæ.
 Et Caroli Magni. Imperatoris pro regni.

C A P U T LVI.

De destructione Castri, tempore Mittelberg Abbatis.

Mille annisque tricentis. de duobus cum quinquaginta finitis.
 De Mittelberg Heinricus. in Abbatem erat electus.
 A Conventualibus Campidonæ. pro futuro Gubernatore.
 Sub eo autem fiebat. quòd res ita contingebat.
 Quod Castrum suum {Hylomont olim} dictum.
 {Burckhald nunc}
 In quo per se residebat. locum regendique habebat.
 Ad eum Campidonenses. in Vigilia Martini venientes.
 Hunc suo ex Castro truserunt. & illud destruxerunt.
 Qui spiritu ducti. qua de causaque moti.
 Ego scribens nescio. nec respondere volo.
 Si gliscis hanc scire. ad Abbatem Chronicam potes ire.
 Ibi hujusmodi invenies. & plura alia scies.

C A P U T LVII.

*De Bulla Martini Papæ, in qua habetur, quod tota Civitas
 Monasterii fuit plenissimo jure.*

Bulla Martini Papæ. hoc notat verum esse.
 In qua limpide reperis. si eandem legis.
 Non etiam minus. aliis in litteris reperimus.
 Ut Campidonense oppidum. pleno jure totum.

Vide-

Videlicet Sæculari. simulque omni spirituali.
 Pertinuerat ad Monasterium. erga ipsum situm.
 Nam Carolus quartus. sinistro spiritu motus.
 Monasterii jura diminuit. ejusque facultates subtraxit.
 Quod primus fundavit. id quartus anihilavit.
 Verum non omnino. ut omni vides in privilegio.
 Si ipsa leges. ad hunc fundamentum reperies.
 Ista nunc obfuscantur. ut demum ita deleantur.
 Nam seignities Abbatum. ultimatè destruet totum.
 Plus transitoria quærunt. perpetua verò diminuunt.
 Vellem quidem, adverterent. quantum privilegia valerent.
 Verè unum magis. quàm structura muri omnis.
 De omnibus hoc non scribo. Sed de aliquibus ita noto.
 Ubi rerum experientia. de certis docuit Magistra.
 Ve semper illa delentibus. pax sit id compatiens.
 Nulli nam sint dubia. quoniam Sancta Maria.
 Monasterii Patrona. fundatrixque Hiltigarda.
 Cum Epimacho Sanctis. & Gordiano Patronis.
 Hoc non obmittent. nam hic aut alibi vindicent.
 Dum malum puniatur. bonumque remuneratur.
 In extremo die. coram diro Judice.

{ O Animalia Campidonensia } imaginamini { hæc entia.
 Homines Campidonenses } { entes.
 Econtra restituite jura. quæ Cænobio sunt { donata.
 } { subtracta. }

Peccatum non dimittitur. nisi ablatum restituatur.
 Timeo tamen verè. quod non utuntur sensibus sincerè.
 Oculos sanos habentes. nil autem videre volentes.
 Manus servantes. nihil entitatis palpantes.
 Pedes tenentes. pergere pro vero nolentes.
 Hoc Psalmista attestante. & rerum experientia approbante.
 Quibus sic sint similes. vide Davidis expositiones.
 Hæc forsitan non facerent. si rectè normam tenerent.
 Id compilatori parcite. quoniam bono fecit fine.
 Anno milleno quadringenteno. simul & octodeno.
 In Hiltigardis Scholis data. tunc grandi vigore proclamata.

C A P U T LVIII.

*Quomodo Campidonense Oppidum per Carolum quartum
 venerit ad Imperium.*

Fæmina mundum damnavit. quæ Sæculum salvavit.
 Adam hominem decepit. qui eundem reprofecit.
 Lignum anihilavit. quod aliud recreavit.
 Sic Carolus quartus destruxit. quæ Magnus fundavit.
 Ut lucet in Bullis. nec non & privilegiis.
 Nam machinatione sinistra. & luce sub occulta.
 Ipse Rex Carolus. in regimine Romanorum quartus.
 Imperialem titulum primo. signavit Campidonæ oppido.
 Nam vero antea. totum fuit sub Campidonensi Abbacia.
 Hoc miles advocatus. Hero nomine dictus.
 Abbati scilicet contrarius. & super Hylomont adversarius.
 Ob pecuniarum certam. eorum in Calculatione ortam.
 Ille cum oppidanis. seduxerunt Regem inanis.
 Verbis tam finistris. Abbati & fratribus tunc ignoratis.
 Ut Rex præfatus. ita sinistro modo informatus.
 Taliter sententiavit. nomen locique mutavit.
 Etiam plures causæ. de illo essent scribendæ.
 Ut sunt exactiones. quas Cænobii Superiores.
 Omni anno Scholares. Imperatori dederunt omnes.
 Nam in eorum conversia. inter partes jam dicta.
 Quam Abbas & Advocatus. cum Oppidanis suis.

Script. Rerum Monast. Tomus II.

B b b

Tem

Tempore litis & pestilentiaë. habuerunt inter se strenuè.
 Tunc Carolus dictus. Campidonæ oppidum quartus.
 Ad suam manum cœpit. sicque ad Imperium civit.
 Verum Rex retulit. & de Cœnobii privilegiis dixit.
 Illa maneant illæsa. à prioribus prius dicta.
 Et sic partium crines. ab eo sunt injuncti omnes.
 Ad continuè bellandum. simul eosque litigandum.
 Nam omne Regnum. in seipsum desolabitur divisum.

C A P U T LIX.

De Subjectione Monasterii Campidonensis infra Episcopum Constantiensem.

Annis mille, & tricentis. cum octuaginta duobus computatis.
 De Hyrsdorf Fridericus. in Abbatem erat electus.
 Tunc quadam ex Controversia. in fratrum electione facta.
 Campidonense Cœnobium. veniebat extra ritum suum.
 Nam antea semper exemptum. sic tunc erat subditum.
 Constantiensi Episcopo. sed certe hoc non laudo.
 Nam primum ad statum. faciliter esset reducendum.
 Si Segnitias Abbatum. non esset impedimentum.

C A P U T LX.

De Swicensibus super Buchenberg sub Abbate Gerwico.

Annis mille quadringentis. sexaginta tribusque statis.
 Sub Abbate Gerwico. ex Simentingen benè noto.
 Suicenses venerunt. unaque hora interfecerunt.
 Super Buchenberg montem. de Hochenegk militem.
 Cum centum rusticis. quos sibi adjungis.
 Miles autem prædictus. Cœnobii erat Advocatus.
 Unde hiclis orta. & cædes tanta facta.
 Longè esset ad scribendum. cur ad Chronicam est currendum.
 In qua reperitur causa. quod Jerius Beck fuit prima.
 Aliud sub eodem Domino. gestum Abbate signo.
 Quodam tempore Dedicationis. Monasterii in nundinis.
 Omnes institores. cum hoc eorum Uxores.
 Et extra muros Campidonæ. habebant emere & vendere.
 Nullæ namque institæ. omnino non fuerunt in Civitate.
 Sed omnis mercatura. erga Cœnobium fuit sita.
 Cur oppositum jam fiet. quilibet homo per se notet.
 Hæc aliaque. benè essent scribenda.
 Sed ego scribens. notare non sum audens.
 Veritas est mortua. & in agone jam justitia.
 Verecundia recessit. superbia ubique nitescit.
 Pompa & proprium commodum. solent corrumpere totum.
 Quæ regnat Campidonæ. ibi bino in latere.
 Nec mentiri puto. nam bina latera soluto.

C A P U T LXI.

De Cardinali Augustensi.

Mille quadringentis annis. cum quinquaginta positis.
 Cardinalis Petrus Sancti Vitalis. pro tunc Episcopus Augustensis.
 Romæ impetravit. ut in Commendis habuit.
 Duo Cœnobia. Weingarten cum Campidona.
 Hoc Abbas Bilgrinus. Campidonæ Dominus.
 Verè præcipiens. id admittere nolens.
 Pro tunc suos Protectores. invocavit, ut Ulmenses.
 Verum dum sic invocavit. diem ultimum clausit.

Quos

Quos subsequens abdixit. electusque renuntiavit.
 Et suo pro defensore. Ludwigh dicto nomine.
 Simul cum Alberto Duce. ex Bavaria cepit bene.
 Isti nam manu forti. predictum Petrum, quem dixi.
 Suo a proposito. traxerunt & intento.
 Ut Cœnobia dicta. manserunt sub potestate antiqua.
 Demptis Vechodalibus. certè in numero duobus.
 Jeningo Ecclesia. erga Wal sita.
 Cum Helmshofen Castro. sic nomine dicto.
 Super hæc jura. vehodalia vocata.
 Amicabili in concordia. venerunt de Campidona.
 Tunc ad Præsulem Augustensem. simul & ejus sedem.
 Cur Episcopus talis. simul & Cardinalis.
 Contra dicta. & eorum jura.
 Ita avidè processerit. dum ex Roma venerit.
 Nescio quo spiritu ductus. ac motus intellectu.
 Deus in fine sciet. qui singula corrigit.

CAPUT LXII.

De fundatoribus Cœnobii Lentzfrid.

Annis transactis. mille quadringentis.
 Et sexaginta his. duobus adjunctis.
 Erga Albatoria. propè Campidonam sita.
 Bernhardini Cœnobium. nomine Lentzfrid ortum.
 Hujus Fundator verus. Griesinger fuit Nicolaus.
 Dum volebat primum. ibidem ponere fundamentum.
 Hi affuerunt sequentes. sic per ordinem ponentes.
 Miles Sigismundus. de Freyberg tunc dictus.
 De Haimenshofen Jeorius. de bona prosapia natus.
 Demum de Lobenperg Casparus. Archiprotector vocatus.
 Verum id prædicatum. à se sibimet nuncupatum.
 Ut pompa luceret. ejusque Clypeus niteret.
 Hinc te scire volo. atque ad sensum noto.
 Dum sic Cœnobium. est ortum tale novum.
 Tunc Campidonæ herus. Joannes de Werdnaw dictus.
 Abbas suo in Cœnobio. fuit Campidonæ vocato.

CAPUT LXIII.

De Parochia Sancti Laurentii.

Mille cum quatuor. C. annis. septuaginta octoque finitis.
 Majio in mense. signato quartodecimo die.
 Joanem de Werdnaw. Abbatem Campidonæ nato.
 Qui divi Laurentii fundavit. Chorùmque ex novo renovavit.
 Lapis autem primus. à plebano erat situs.
 In nomine proprio. Henricus Häffelin sic dicto.
 Nam die ut supra. quasi hora nona tacta.
 Divino habito Officio. fuit ordinata processio.
 Ad operis pavimentum. cum multitudine scholarium.
 Quæ in scholis affuit. quam Joannes Birck rexit.
 Unde pro tunc vigore tanto. Schola affuit in Cœnobio.
 Ut libri omnes. ad Magistratum pertinentes.
 Lecti fuerunt. nam multa supposita venerunt.
 Quæ Rectorem præfatum. in Universitatibusque approbatum.
 Audire cupierunt. & ab eo scientias hausserunt.
 Nam Haydelbergæ fuit. simul & Wermæ stetit.

TRACTATUS
CAPUT LXIV.

De renovatione, ampliationeque Ecclesie totius Laurentii.

Mille uno numeratis. cum quatuor. C. que locatis.
Et eis septuaginta. octo sic tu associa.
Tunc renovando incæpta. fuit Laurentii Ecclesia.
Cum novo Choro. sicut in luce pono.
Si Machinam consideres. & eam benè cernes.
Hoc Campidonensis Dominus. Joannes de Werdnaw dictus.
Conventu cum suo consensit. ac favore desuper dedit.
Nam sine ipso certè. res non fuissent incæptæ.
Cum ambæ Parochiæ. quæ sunt Campidonæ.
Sunt duæ filiæ. quarum est Mater Hiltigarde.

CAPUT LXV.

*De quadam discordia inter Abbatem & militem Casparum
de Wagek.*

Silentio non est pratereundum. ergo volo esse notandum.
Dominis de duobus. in Algoya morantibus.
Qui olim ad Ysbruck venerunt. & ad jus steterunt.
Tractantes causam. ibi unânque discordiam.
Ortam inter eos. pro tunc ita vocatos.
Dominum Campidonensem. simul & de Lobenberg militem.
Talis autem discordia. ex piscaturæ parte orta.
In Haldenwang sita. ut docet Sententia diffinitiva.
Verùm non solum ea de causa. sed aliis cluis in sententia.
Nam Lobenberg Casparus. miles antea dictus.
Super Wagek residens. ibidemque se intromittens.
Patibulum facere. sicque novum erigere.
Hoc Campidonensis Dominus. Joannes de Werdnaw dictus.
Admittere nolens. & cum eodem ad jus currens.
Versus Austriæ Ducem. qui concordiam fecit tandem.
Ut supra in loco. quem hic non necesse pono.
Nam prius hunc locavi. & nomen suum notavi.
Præfatus Dux Sigismundus. & Comes Wirtenberg dictus.
Eodem tempore anni. fuerunt simul lite in grandi.
Ut Mons Metberg dictus. à Duce fuit possessus.
Demum etiam luctatus. & à Duce quasi possessus.
Inde super Hochenkre Clientes. fuerunt singula rapientes.

CAPUT LXVI.

De Patronis Capellæ super Hylomont.

Apud Algoyam omnibus. notum est hominibus.
Qualiter olim per tempora. rexere valde longa.
Campidonenses Abbates. Super Hylomont ut Governatores.
Super eodem autem regimen. & eorum gubernamen.
Mille tricentis in annis. quinquaginta duobusque finitis.
Pro tunc fuit extinctum. à Campidonensis fuit destructum.
Destructionis causam. vobis aliquo modo ponam.
Nam Campidonistæ tulerunt. hancque querelam posuerunt.
Qualiter Abbatis Clientes. de nocte fuere rapientes.
Earum filias. nec non Virgines & fæminas.
Quas super strata cæperunt. cum cantris traxerunt sursum.
Nunc benè sapis. qualis res fuit talis.
Ob hujusmodi & alia. hic non scribenda.
Ipsi pro tunc Campidonenses. fuere Castrum corruptentes.
Una cum quadam Capella. Super Hylomont sita.
In qua Sancti Wolfgangus. Jacobus, & Philippus.

Ut

Ut Patroni, cum diva. pro certò fuere Walburga.
 Iphis sic destructis. ultra centum annosque anihilatis.
 Tunc antiquior Patronus. uti divus Wolfgangus.
 Gratosè reveniebat. & multis in signis renitebat.
 Anno Millesimo. Domini quadringentesimo.
 Cum octuagesimo. hos sic in numero pono.
 Sub Abbate Domino. Joannes de Werdnaw dicto.
 Nam suo tempore cursus. incœpit fieri magnus.
 Super Burckald Castrum. Sanctum ad Wolfgangum.
 Hujus rei initium. à me non notandum.
 Quia diversimodè diversi. de hoc fuere locuti.
 Quidam ex bono. tulere venisse principio.
 Alii de malo. dixere accidisse initio.
 Quid in his sit sentiendum. videte ad finem fiendum.
 Nam si finis bonus est. ipsum quoque laudabile est.
 Aliud nunc signo. & pro vero enodabo.
 Quod eo tempore. sub eodem Domino Abbate.
 Contra nutum ipsius. præfati jam totius.
 Campidonenses in Oppido. non ex jure vero.
 Erga divum Magnum. incœperunt erigere unum.
 Officium prædicare. atque novitatem Capellæ.
 Quæ Stainrain dicitur. & hic Dei Mater adoratur.
 Jus autem Capellæ. Abbatibus est verè.
 Cum in Comitatu ipsa. Cœnobii ipsius sit sita.
 Oppidani autem in Curia. hoc impetraverunt Romana.
 Ut jus Patronatus. est ipsis assignatus.
 Hoc nisi sunt nube. ipso Abbate nesciente.

CAPUT LXVII.

De Hugone Comite de Montfort.

Mille annis. cum. CCCC. quatuor junctis.
 Et septuaginta tribus. dum sic computabamus.
 Ex Montfort Comes. quem Hugonem voces.
 Residens in Castro. Rottenfels sic dicto.
 Cum Fridrico Imperatore. fuit longo tempore.
 Tandem ex hoc impetravit. quod sibi iudicium donavit.
 Landgericht sic dictum. apud Ymmenstat situm.
 De quo Domini certi. Nobiles circumquaque morati.
 Ingrati fuerunt. nam de hoc displicentiam habuerunt.
 Hugo simul fundavit. artem texturamque erectavit.
 Cum ebdomodali foro. Ymmenstat in Oppido.
 Ibi jam Albatoria. simul & coloratoria.
 Ex novo ædificavit. plura aliæque exaltavit.
 Contra nutum Campidonensium. eodemque modo Yfnatenfium.
 Quanquam id his displicuit. tandem obmittere noluit.

CAPUT LXVIII.

De Sancto Nicolao, & fundatoribus Parochialis Ecclesiæ.

Annis Christi tricentis. post nativitatem numeratis.
 Sueviæ Dux unus. vero nomine Marsilius.
 Super Hylomont sedens. & ad tempus hic regens.
 Sancti Nicolai Capellam. ædificavit primo unam.
 In loco gentilium. ubi domi fuere eorum.
 Cum eorum idolo. quod tali coluerunt in loco.
 Fundatione autem incœpta. Nicolaus fecit signa magna.
 Ut hæc ad Curiam. volarunt tunc Romanam.
 Nec non alias ad partes. & circumquaque regiones.
 Ob hoc Dux impetravit. dum in Curia fuit.
 Grandes Indulgentias. simul & plures venias.
 Bonum namque effet. quod hominum quilibet sciret.

De copia veniarum. hac in Capella tantarum.
 Nam hæc causa una. cur felix Hiltigarda.
 Ex post Monasterium. ad hunc fundavit locum.
 Hic prope ad Sanctum. Nicolaum voce dictum.
Adornat. Adorat etiam domunculum. ut Eremitæ haberent hospitium.
 Nam huc multi. venerunt fratres devoti.
 Fuit autem hæc Capella. ideo à Duce fundata.
 Ut famuli ex Castro. divino adessent officio.
 Etiam, ut cursus {hominum.
 Eremitarum.} non semper fieret ad castrum.
 Inde post tempora longa. pluraque habitacula orta.
 Sueviæ Dux alius. vero nomine Holondrinus.
 Super castrum etiam sedens. Hylomont ibique regens.
 Etiam unam alteram. ædificavit Capellam.
 In qua divus Magnus. positus fuit ut Patronus.
 Demum rurali turba aucta. erecta fuit Parochia.
 Et hinc Hothardus. Sueviæ Dux alius.
 Sanctæ Walburgæ Ecclesiam. fundavit primo Parochiam-
 Quæ fuit sita. prope Monasterii loca.
 Verum super Castrum ipsa. prius fuit Patrona.
 Inde Hunni supervenerunt. & hæc loca combufferunt.
 Cur veniæ sunt oblitæ. ac res multæ mutata.
 Nam hæc Parochia. in Laurentii Ecclesia est acta.
 Et hoc per Dominos Abbates. nec non & reverendos Patres.
 Qui nunc in Campidona. habent talia dominia.
 Nam talia his data. à felici Hiltigarda.
 Cujus Pater ejus. fuit Dux Hiltiprandus.
 Etiam Sueviam regens. Bavariamque defendens.
 Homo ex hoc verè. valet concludere certè.
 Nicolai Capellam. his in locis fuisse primam.
 Capella dempta. quæ super castro fuit sita.
 O quam castrum Ducale. fuit illud & regale.
 In quo Duces gentiles. fuerunt, & fideles.
 Etiam alio in Castro. nomine Ravenspurgo.
 Non minus in {Gamundio.
 Mindelhamo.} sic legi in libro.
 Nam his in locis. morati sunt præfatis.
 Verum personis in propriis. non semper fuerunt in istis.
 Sed digni milites. loca eorumve Comites.
 Nam propter eorum maritas. morationes tenuere multas.
 Unum tamen timeo. uti à Campidonistis audio.
 Nam ita æstimatur. & cum hoc ritè putatur.
 Demum Abbatem unum. ac Campidonensem Herum.
 Nasci & venire. ipsis singula dare.
 Ad emendum jura. libertates & privilegia.
 Habenti pluribus. cum aliis Civitatibus.
 Erga Monasteria alia. ita verè sunt facta.
 Hoc verum vides. si ipsos {Ulmenfes.
 Memingenfes.
 Ravenspergenfes} inspicias.
 Rogate ergo Deum. ut omne ens fiat bonum.
 Satis nobis miraculum. adest nunc quoddam indicens additamentum magnum.
 Unde secreta figilla. duabus Civitatibus sint orta.
 Ut puta Memingenfium. simul & Campidonenfium.
 Nam Memingenfes aperto. Epimachum habent pro signeto.
 Alterius verò secretum. Hiltigardis Caput est primum.
 At Gordianum pro sigillo. adhuc habent modo.
 Ecce hæc non sunt alia. nisi signa talia.
 Quàm olim in tempore. dum hæ Civitates veræ.
 Formam tenuere villæ. tunc fuerunt Hiltigardæ.
 Et has Monasterio. Campidonensi pro certo.
 De ejus hæreditate dedit. uti plura alia distribuit.
 Hoc ita veteristæ. tulerunt & Poëtistæ.
 Nec non multorum. dicit usus modernorum.

Verum

Verum nunc timeo. quod alterata sint modo.
 S. Hiltigardis signeta. simul & Sanctorum figilla.
 Nam de ipsis fugiunt. & propria dominia quaerunt.
 Ab Abbate nolunt regi. sed per se tendunt dominari.
 O qualis dominatio. utinam non esset damnatio.

CAPUT LXIX.

Quot fuerunt Abbates in Monasterio Campidonensi.

Foundatione prima. Cœnobii Kempten sic dicta.
 Tot fuerunt in eo Prælati. quot numeramus in sequenti.
 Sexaginta sex dico. si eorum Chronicam lego.
 Usque ad annos. mille cum quatuor. CCCC. numeratos.
 Et si complete numeres. septuaginta octo superaddes.
 Quæ autem Abbatum nomina. sint, & eorum regimina.
 Hoc limpidè inuenietur. si eorum Chronica legetur.
 Quam quidam Dominus. Joannes de Linstet dictus.
 Nobilis habet ex genere. & Conventualibus Campidonæ.

CAPUT LXX.

De Abbate Joanne de Werdnaw.

O Maria pia. sis nobiscum semper in via.
 Qui cupit audire. & sequentia scire.
 Audiatur hæc dicta. nam non sunt mendacia ficta.
 Dum Campidonæ Gewicus. Abbas de Symentingem dictus.
 Prælaturam signasset. & Capituli in manus locasset.
 Tunc ritè ex Conventualibus. fuit electus talis Dominus.
 Cujus nomen omnibus. nunc verè depingamus.
 Nam Joannem de Werdnaw. sic eundem vobis scribo.
 Non duntaxat generosus. sed pariter certèque virtuosus.
 De una crescens virtute. semper in aliam à juventute.
 Sæcularem statum contempsit. spiritualémque assumpsit.
 Campidonam sic adivit. Abbatia gradum acquisivit.
 Bonis suis ex meritis. vitæque ejus honestatis.
 Mille CCCC. quatuor annis. cum LX sequenti actis.
 O Campidonæ Comitatus. hac in hora fuisti beatus.
 Lux enim in te oriebatur. ut Cœnobium econtra erigebatur.
 Non minus quasi denuo. Claustrum bonè renovando.
 Novus nam Rex. nova quasi lex.
 Cum Princeps sit novus. ad Comitatum vocatus.
 Vidensque suo in Cœnobio. pericula eminere amando.
 Ac ipsum aggravatum. multumque debitis intricatum.
 Inde contrarium accedens. gratiam his dare volens.
 Ut Joannes nomen. rei esset cogitamen.
 Sic Joannes dictus ideo. ut gratia sit reperta in eo.
 Dilectissimus Christi Joannes. fuit discipulorum inter omnes.
 Reverendus Vir amabilis. totus namque laudabilis.
 Fortis ut Leo. ipsum in gestis suis dico.
 Hoc in processu lucebit. & cunctis notum patebit.
 Pastor autem novus. opponentibus ita est factus.
 Verbis amicabilibus. ut ipsis fieret amicus.
 Causa tranquillitatis. nec non & æternæ pacis.
 Unionem antiquam. servare à vobis petam.
 Solito cum juramento. inter priores nuper retento.
 Scholas novas delendo. quæ Hiltigardis sunt in habendo.
 Illud tunc ex facto. pro aliis amicè volo.
 Me vobiscum vivere. sicque simul pacificè servire.
 Si non amicè valeamus. ex post arbitres constituamus.
 Nulla interimque nova. à partibus sunt inchoanda.
 Sint partes morantes. quid jure dicent judicantes.

Super hoc Campidonenses. ita fuere dicentes.
 Se velle deliberare. & inde responsum dare.
 Responso hæc prorogata. adhuc nescio an sit data.
 Reverendus hæc præcipiens. libertatésque Claustru intuens.
 Atque privilegiorum pericula. Cænobio suo sic fienda.
 Se non retardavit. suos pro tunc defensores amænavit.
 Si scire hoc velles. illustres Bavariæ Duces.
 Eorum subsidium imploravit. & pro Consiliis ubique laboravit.
 Feceruntque Duces. ut alto genere Nobiles.
 Varia diversâque temptantes. pro concordia strictè laborantes.
 Tandem dies amicabile. dicte ne placibilis.
 Coram Cardinali partibus. positi sunt ambabus.
 Ad fauces inde venientes. causas in réque tractantes.
 Et pauca proficua egerunt. sed solum inimici facti fuerunt.
 Sic novissimus erat error. multum priori pejor.
 Quantus autem consumptus. in his distribuit Reverendus.
 Æstimo non modicos. sed certè fati multos.

CAPUT LXXI.

De Nusia. Novesium Neuß.

Nam medio tempore varii. fluctus infuere mundi.
 Plures Principis lites. ad quas sequuntur sumptus grandes.
 Hinc inde equestres. simul dirigendóque pedestres.
 Ut patet de Nusia. quæ pro tunc fuit obsessa.
 A Burgundiorum Carolo Duce. ut patuit clara luce.
 Etiam plures conturbationes. solum Cænobia tangentes.
 Ipsum cum censitis habebat. cur parvus sumptus non sufficiebat.
 Inde pro remedio inveniens. quid amplius foret nitens.
 Ipse suo cum Conventu. eorumque omni consolatu.
 Præconfilium invenerunt. ut habiles ad hoc directè fuerunt.
 Ut per se Reverendus equitaret. suis cum consiliaribus instigaret.
 Majestatem Imperatoriam. pariter & ejus Leonoram.
 Eis jura præponendo. quæ Cænobio sunt habendo.
 Kempten in oppido. ut ex privilegiis video.
 Nam diminui videntur illa. ab Oppidanis de Campidonensibus.
 Quam diminutionem non obticeo. ut in hoc fati facio.
 Ergo Imperator illustrissime. rogo, privilegia servare.
 Ut maneat illæsa. ut dederat felix Hiltigarda.
 Uxor Caroli. nomine Imperatoris Magni.
 Hic Imperator audiens. singula bene percipiens.
 Se velle esse paratum. ostendit & benè demonstratum.
 Cuncta jura dicendo. se manu servare Cænobio.
 Campidonensis Dominus. simul & suus consolatus.
 Longis temporibus. variisque tractatibus.
 In Civitate $\left\{ \begin{array}{l} \text{nova} \\ \text{Wenna} \end{array} \right\}$. fuit fati tempora longa.
 Ibi amodo spectando. quæ jura fierent sententiando.
 Inter pro tunc ipsum. & Campidonense Oppidum.
 Sumptus consumpsit quantos. pro tunc iterum non paucos.
 Fuit autem Reverendus. laudisonè de Cæsare receptus.
 Quoniam in Patronum. dum Leonora tulit puerum.
 Cum hoc Consiliarium. per suum sacrum Imperium.
 Verum sententiæ non sunt datæ. sed amodo usque dilata.
 Partes mutuò vexarunt. per varia mandatâque. quæ portaverunt.
 Una contra aliam. & reliqua in reliquam.
 Tandem partibus consumptis. Clyodiis, denariisque multis.
 Generalis dietæ Augustæ. fuit posita ab Imperatore.
 M. CCCC. quatuor annis. septuaginta quatuorque percursis.
 Imperator Fridricus. Vindeliciæ fuit moratus.
 Campidonensem Dominum. nec non & Campidonæ consolatum.
 Ad se vocavit. simul partibusque intimavit.
 Volens eas audire. & partium controversias scire.

De

De Brandenburg Marchionem. in suam locavit sessionem.
 Ut sui loco audiret. earum causas inquireret.
 Abbas adeo acceptus. coram Nobilitate Principatus.
 Ut eorum multitudo affuit. ac in ejus lateribus stetit.
 Si hos scire velis. hic in ferie notabis.
 Primò tres Duces. quos ita nuncupes.
 Ernestus de Saxonia. Sigismundus ex Austria.
 Albertus de Bavaria. sic habes eorum nomina.
 Antistites simul astiterunt. & cum eodem Reverendo affuerunt.
 De Aychsteten primus. Augustensisque secundus.
 Tertium non obmitto. quoniam Frisingensem dico.
 Secundò tibi narrabo. nomina Comitumque signabo.
 De Wirtemberg Udalricus. hinc tibi fit Eberhardus.
 Comes Adolfus de Nassaw. qui verbum fecit Reverendo.
 Hinc ex Montfort Domini. Nobiles & generosi.
 Nomine Hugo dictus. frater suusque Udalricus.
 Comes Jodocus. simul & de Hochenzorn dictus.
 Nobilibus ex multis. pluribus hic non scriptis.
 Omnes seriò dicentes. Cænobii bona tenere volentes.
 Verfos Oppidanos. Campidonæ pro tunc moratos.
 Qualiter steterint. ac se ipsos defenderint.
 Et quid fuerit determinatum. id hic non est demonstratum.
 Prolixum est ad scribendum. cur de his est obmittendum.
 Verùm causæ sunt positæ. super tres Civitates ultimæ.
 Quæ sententias fecerunt. sed nondum manifestaverunt.
 Enodare enim nolunt. nisi ambas partes petunt.
 Reverendus enodare petiit. nescio quid altera pars fecit.
 Quisnam in causa sit. Omnipotens Deus scit.

C A P U T LXXII.

De Certis Dietis.

Ex post de Montfort dicto. Comes voce Hugo.
 Se ad partium favorem. intromittens facere pacem.
 Amicabiles posuit dietas. ut in ipsis fieret unitas.
 Nil autem expedit. partes autem dimisit.
 Quid amplius fiet. Omnipotens Deus sciet.
 Quæ autem erunt. Chyrographistæ hoc petunt.
 His præsentibus superaddere. & scribenda non negligere.

C A P U T LXXIII.

*De ædificiis laudabilibus Domini Campidonensis Joannis
 de Werdnaw.*

Nunc magis declarabo. & Reverendi dona notabo.
 Quæ Campidonensis Dominus. Joannes de Werdnaw dictus.
 Suo ædificando in tempore. Abbatia perfecit benè.
 Fuit ædificiorum amator. rerum bonarum operator.
 Primo Algana quæsit. dum Mariæ Officium stabilivit.
 Conventum plus augmentavit. sic Dei laudem ampliavit.
 Inde refectorium fundavit. dormitoriùmque exaltavit.
 Post Capellas reverendo. quas vides numerando.
 Simul cum ambitu Crucis. si ejus Clypeum inspicias.
 Altaria ubique ornavit. & librorum copiam ordinavit.
 Nulla enim bona neglexit. quia cultum divinum amore inspexit.
 Alia plura spiritualia. fundavit simul & sæcularia.
 Castrum omnino novum. sic Liebenthan usu dictum.
 Potius Hiltgartspurg dicendum. fore esse. & vocandum.
 Quoniam Hiltgardis ex bonis. venit vera origo omnis.
 Ideo autem fundatum. atque de novo reædificatum.
 Ut in eo litis tempore. requiescant Sanctæ Reliquiæ.

Quod non sunt tales. audies per voces prædicales.
 Suorum duorum Reverendus. fidelis est, & Yconomicus.
 Nam adeo pisticus. nec non & circumspectus.
 Mille in annis. cum 4^{or}. CCCC. adjunctis,
 Et à scriptis. septuaginta octo ipsis.
 Ut suæ dignitatis Abbatia. adhuc habuit tanta privilegia.
 Cœnobium in Civitate. quæ hîc numeramus sequente.
 Alta judicia. theolonia, vehodaya.
 Positionem consolatus. depositionem scabinatus.
 Censuræ rerum perpetuos. mortales casus imensos.
 De omnibus domibus. Campidonæ jacentibus.
 Jus Capitale. dum primum caput est mortale.
 In foro mediastinum. super rota Capitulatum.
 Rotam malitiæ. in fundo hospitale.
 Molendinas }
 Balnea } cippum. macellum patibulum.
 Vilari piscaturam. monetæ domum propriam.
 Omnem mensuram ulnarum. Circulum vini tabernarum.
 Atque mensuram vini. pariter cum addito Wingelti.
 Turrim antiquam. Captivorum erga portam.
 Cœnobii sic dicta. & hæc Claustrum sunt omnia.
 Et alia plura. hîc non scriptis signata.
 Nam cæteri fructus. redditus, & proventus.
 Olim Comitatus. dati jam ad Cœnobii ornatus.
 A felici Hiltigarda. de ejus hæreditate paterna.
 Campidona sola. judicat ensis & Stola.
 Ex his enim bonus fidelis. benè concluditur omnis.
 Qualiter res omnes. inter Abbates, & Campidonenses.
 Se tenere deberent. si invidiæ non regnarent.
 Nam superbia cum invidia. solent destruere omnia.
 Quibus ignorantiam associo. cum his { veritas non est in Consilio,
 nullam est Religio.

CAPUT LXXIV.

*Quomodo se habuit Monasterium in bonis temporalibus
 anno 1481.*

Scire nunc vos volo. atque ad sensum vestrum noto.
 Joannem de Werdnaw præfatum. nec non & Dominum Reverendum.
 Campidonæ sic suum. Semper rexit Cœnobium.
 Quod id in bonis se auxit. uti tempore suo luxit.
 O si Deus voluisset. quod talis diu vixisset.
 Nam moribus præornatus. prudentia fuit & armatus.
 Persona multum realis. pulchra & decoralis.
 Est procerum verè. procerum corpus habere.
 Abbas autem quotus. Dominus fuit Reverendus.
 In Antecessorum ferie. suorum sic lege.
 Sexagesimus sextus. Joannes de Werdnaw dictus.
 Ut luce patet clara. si Abbatum legitur Chronica.
 Demum scriptim rogat. omnemque hominem invocat.
 Qui nomen Reverendi percipiat. sibi Ave Maria dicat.

CAPUT LXXV.

De liberis censitis ipsius Monasterii.

Est Monasterium dotatum. specialissimèque privilegiatum.
 In hominibus quibusdam. quos censitas vocam.
 Censitæ enim hi. liberi sic sunt dicti.
 Si petis causam. cur hos liberos ponam.
 Hanc non denegabo. & tibi illam locabo.
 Nam super hos censitas. scilicet etiam super omnes alias.

Mona-

Monasterio attinentes. in Comitatuque jacentes.
 Meritò ergò liberi. sic sunt vocati.
 Dum à genere Nobilium omni. taliter existunt liberati.
 Quod Scholares Nobiles nulli. Cujuscunque status dicti,
 Sive milites, sive Comites. Barones, sive Duces.
 Alii & hi omnes. super Monasterii homines.
 Abbatis licentia sine. nil omnino habent agere.
 Hoc in veritate vides. Si Adriani Bullam leges.
 Etiam Imperator Carolus. Hiltigardis vir Magnus,
 Illud ita confirmavit. sicuti Hiltigarda fundavit.
 Errant ergo omnes. qui taliter sunt fantes.
 Liberos vocari censitas. propter eorum elemosynas.
 Quas Monasterio dederint. & seipsos spontè huc signaverint.
 Hæc enim ratio est ficta. & in veritate nulla.
 Nam semper Monasterium. habuit ejus privilegium.
 Absque elemosyna. ut patet luce Clara.
 Ad oblagium forsan venerunt. & adhuc venire possunt.
 Non autem ad Abbatiam. nam hæc dotata est per Hiltigardam.
 Si enim privilegia. venissent ex elemosyna.
 Omnis tunc Campidonæ fatuus. de Civitate dictus.
 Olim pro elemosyna. patibulum & alta judicia.
 Præfato Cœnobio dedisset. & Civitati cœpisset.
 Et certè talis nullus fuit. nec ex elemosyna venit.
 Data Ginzburg in Oppido. quod attinet Cœnobio. 1486.
 Hoc autem rectum. per Campidonensem Dominum.
 Nobilem ex Profapia. de Riethaim sic illustrata.
 Hic Dominus verè. multa bona fecit limpide.
 Cœnobio in suo. ut hic inferius noto.
 Nam annis in primis. sui ipsius regiminis.
 Tunc Episcopo subiectum. erat suum Cœnobium.
 Hoc subiectum devastavit. & Monasterium renovavit.
 Pristinum ad statum. quàm in principio erat suum.
 Tempore Andegarii. Domini Abbatis primi.
 Ipsum Monasterium solum. Papæ fuit subiectum.
 Hoc ad tempora perdidit. sed Dominus modernus reparavit.
 Deinde Officium Mariæ. semper cantandum de mane.
 Ex post Liebenthan Castrum. simulque palatium suum.
 Organum opus ligneum. quod satis est rarum.
 Duo in ambitu Crucis. si illa latera inspicias.
 Insuper suum conventum auxit. ut dies clara ostendit.
 Plusquam aliorum nullus. annis in multis fecit Dominus.
 Etiam nundinas novas. ut sapis per villas.
 Tiengen & lego dictas. indeque simul martissellas.
 Illuc ac patibula. novos cippos & alia.
 Prius quid & quæ. nunquam in his villis fuere.
 Et alia suo plura. in Comitatu jacentia.
 Id pro vero habebis. si suos effectus videbis.
 Inde non valeo filere. nec possum obticere.
 Nam Campidonensis Dominus. præfatus & gratiosus.
 Sententias Ulmæ jacentes. ad lucem duxit nitentes.
 Quas Antecessor suus. in nomine Werdnaw dictus.
 Quietare permisit. & sic ab hac valle recessit.
 Nam nullus hominum. putasset Campidonensem Dominum.
 Tantæ fortitudinis fuisse. & vigoris eminentiæ.
 Ut hæ sententiæ darentur. simulque manifestarentur.
 Ecce ut leo suos. voce suscitavit pullos.
 Ita Campidonensis præfatus. calliditate sua Dominus.
 Sententias has referavit. & ad lucem reclamavit.
 Et sic sententiæ sunt datæ. sed non pro Campidonensium parte.
 Has tenere nolunt. ut scripta inferius volunt.
 Annis peractis. uno M. & 4or. CCCC. litteris.
 Cum sexaginta junctis. & sex ibi computatis.

De particulari Singnatio Cænobii Campidonensis.

O Hiltigardis Schola. clama in altum fola.
 Versus Christi Matrem. & felicem Hiltigardem.
 Nec non & ad Sanctos. in Monasterio Patronos.
 Gordianum & Epimachum. simul piúmque Ludwicum.
 Qui laudifonas. quiete habuerunt scholas.
 Ultra septingentos annos. in ciclo numeratos.
 Sicque Campidonenses. nullas habuerunt latrinales. *
 Nec ex ritu & jure. has solent habere.
 In Circulo muri. sicuti in litteris reperi.
 Hæc in Cænobio notantur. si privilegia legantur.
 Sed quod Campidonenses. hujusmodi non sunt advertentes.
 Nam per eorum violentias. cœperunt dictas scholas.
 Verùm non solum scholas. sed res plures alias.
 Ut rerum quotidiana. docet ad lucem Magistra.
 Quo spiritu sunt ducti. & qua ratione moti.
 Id scribere nolo. quanquam in corde habeo.
 Sed me oportet filere. ac verè de his tacere.
 Nam mortua est justitia. & solum regnat invidia.
 Ac commodum proprium. nolens cognoscere verum.
 Hæc utique totum. solent pervertere ritum.
 Cùm jure autem ritus. est talis in veritate scitus.
 Quod Civitas Campidonæ. Monasterii fuerat plenè.
 Id verò cognosces. si Martini Bullam leges.
 Quæ data Constantiæ. fuit in Concilii tempore.
 Hoc Campidonenses. non possunt esse audientes.
 Quia sub Abbate. nunc veruncundantur esse.
 Et sic sinistra fingunt. ac à Monasterio fugiunt.
 Nam per se tendunt principari. & à nullo Abbate gubernari.
 Verum hoc inchoantes. ac in esse perficientes.
 Tendunt ad peritum. ut docet expergentia rerum.
 Id verum ostenditur. dum Adriani Bulla legitur.
 Nam legi non petunt. nec scire volunt.
 Dum ipsa enim legitur. ad scabinatum ire jubentur.
 His uti non debent. nisi Abbas conventusque admittent.
 Hæc alia defalco. & ad primum intentum redibo.
 Nam inceptio est facta. de Hiltigardis Schola.
 Hæc habuit ducenta. & supposita triginta.
 Joanne Birck sub Magistro. qui tot habuit in registro.
 In Purificationis die. Beatissimæ Virginis Mariæ.
 Anno millesimo. Domini quadringentesimo.
 His jam junge. octuaginta quinque.
 Tunc de Riechaim Abbas. quem Joannem nuncupas.
 Cænobium fuit regens. atque Dominus excellens.
 Id in privilegijs auxit. Comitatumque non minoravit.
 Sub eodem namque Abbate. factum est in die.
 Sancti Blasii. ut tunc distinctè notavi.
 Campidonistæ unum fecere. ac statutum imposuere.
 Taliter ut nullus Civium daret ^{rogam} _{habitationem} } Scholarium.
 Volentibus visitare. in Schola Hiltigardæ.
 Et sic eandem destruxerunt. & novam unam erexerunt.
 Cum aliis pluribus. sic solent facere rebus.
 Non enim advertentes. an id jure aut ne sint nitentes.
 Et ita Cænobium opprimunt. & esse Domini volunt.
 Olim erat fama. ac vox communis publica.
 Dum alter alterius. jactantes lumina vultus.
 Diffortunium Campidonense. habeas tibi pro ente.
 Hoc diu habuerunt. dum {Burckhald} destruxerunt.
 {Hylomont}

Sic ex destructione Scholæ. potest diffortunium redire.

Singuli

Singuli se caveant. ne hujusmodi } fiant.
contingant.
 At jura Cœnobii restituite. & Deum obnixè invocate.
 Ut hæc parcat vobis. in quibus malè fecistis.
 Pro Hiltigardenibus Deum rogo. ejusque Matrem imploro.
 Quod ipsos coadjuvent. & in singulis defendent.
 Verùm Scholasticus præfatus. cognomine Birck vocatus.
 Scholas Hiltigardæ. adhuc non vult derelinquere.
 Tali in oppositione. amodò est in regimine.
 Faciendo paucis. Scholaribus ut multis.
 Viginti annos rexit. ut dictam scholam tenuit.
 Grandi in honore. cum suppositorum multitudine.
 Cui Deus gratiam dat. ut diutius eam regat.

Processus ulterior.

Verùm de post elapsis. non diebus multis.
 Deus gratiam dedit. & jus tribuit.
 Ut Schola præfata. Hiltigardæ fuit redonata.
 Hoc Imperator Fridricus. sic in nomine dictus.
 Ita ordinavit. ac cum edicto mandavit.
 Ulmenfibus primò. de post Memmingensibus secundo.
 Tertio Ravenspurgenfibus. sic dictis in nominibus.
 Hi quasi sententias. centum dedere diffinitivas.
 Alto coram genere. in Nobilium multitudine.
 Ibidem Ducum Consules. fuere valdè plures.
 Cum pluribus Comitibus. simul & militibus.
 Etiam Nobiles plurimi. sub forma multiplici.
 Hi omnes advenerunt. Domino Campidonensi astiterunt.
 Demum Civitates. quas habuere Campidonenses.
 Hæ ipsis astiterunt. & omnes sententias audierunt.
 Dum has perceperunt. ad Campidonenses tulerunt.
 Cur Cœnobio injuriam. amodo intulistis tantam.
 Si hoc præscissemus. certè vobiscum hic non essemus.
 Nec astabimus inde vobis. si sententias has non tenebitis.
 Nam contra Cœnobium. & ejus jus antiquum.
 Quidquid facere nolumus. ne maledictionem intremus.
 Quam Adrianus Apostolicus. Dominus olim supremus.
 Dedit adversantibus Cœnobio. & adhuc tribuit amodo.
 Suademus ergo vobis. ut pacem habeatis.
 Vestro cum Domino. Campidonensi sic dicto.
 Ex sententiis nunc benè scitis. quòd vos quasi sui fitis.
 Illa noscuntur. si litteræ sententiæ leguntur.
 Una cum concessis verè altis privilegiis.
 Campidonenses has refutant. & tenere recusant.
 Non isto obstante. quòd partes ambæ.
 Affirmarunt per juramenta. sententias has, & dicta.
 Super divum Evangelium. ut est ens optimum.
 Eadem sententias tenere. & firmiter ratas habere.
 Sine Appellatione fienda. & contradictione ponenda.
 Hæc & alia Campidonenses. in corde non advertentes.
 Sed præter jura singula. continuè quærunt evasiva.
 Sive verà sive justa. imò & ficta.
 Quibus mediantibus inde. possint Cœnobium delere.
 Verùm amiables dictæ. fuere positæ inde.
 Jam huc jam isthuc. deinde & illuc.
 Nil tamen perfecerunt. sed partes sumptus consumpserunt.
 Hoc etiam notate. & in corde considerate.
 Quod Campidonenses has. noluerunt dietas.
 Quærere erga Duces. Sigismundum. Jeriùmque Nobiles.
 Ejusmodi hæc sunt signa. imaginamini vestra per corda.
 Immo demum appellarunt. & econtra ad Cæsarem volunt.
 An ergo sunt perjuri. sint sic dicti.
 Aut ne, nescio. nec scribere audeo.

Miror, quid confitentur. magis { à quo } absolventur.
 { quomodo }

Nam veritatem dicendo. inhibueruntque perferendo.
 Ubique Civitatis angulorum. & Campidonæ locorum.
 Continuè sunt blasphemantes. Abbatemque vituperantes.
 Quo spiritu ducti. & ratione sunt moti.
 Signare non audeo. & pennam cessare noto.
 Verùm Abbas prædictus. ac Campidonensis Dominus.
 Providè se regit. atque amodo consilia quærit.
 Jam non retardat. sed hinc & inde equitat.
 Faciens ut fidus Paterfamilias. qui libenter res singulas.
 Monasterii Campidonensis. vult servare in esse entis.
 Ergo Maria pia. juva eum semper in via.
 Nec non & filius tuus. noster Jesus Christus.
 Cùm Tu sis Patrona. Cænobii vera corona.

Fundatio Regalis Monasterii Campidonensis.

Hiltigarda Imperatrix. primitus fundavit.
 Magnus Carolus ejus Conthoralis sublimè confirmavit.
 Rorina Sancta multis Reliquiis gratiosè donavit.
 Adrianus Papa personaliter dedicavit.
 Andegarius Abbas primus laudifonè inchoavit.
 Gens Ungarorum perpera ter devastavit.
 Dux Ernestus exinde renovavit.
 Rorina filia Ludwici pii simul pretiose dotavit.
 Adelbertus Episcopus Erisingensis, & Abbas Marcus Monasterii in Comitatu reparavit.
 Abbas } Burtenbach Castrum Burckhald ad tuitionem suorum ibidem reformavit.
 Abbas } Heinrich } de Sumerow secundam turrim apud Monasterium ædificavit.
 Abbas } Mittelberg dictum Castrum præfato Monasterio notabiliter minoravit.
 Hiltigarda Conthoralis Caroli Magni Imperatoris.
 Quæ hoc fundavit. & Monasterium donavit.
 Territoriis ac singulis. hæreditate rite possessis.
 Quorum nosces nomina. in Goe hic finita.
 Albegoe, Hilergoe. Auguttgoe, Segessgoe, Turgoe, Obergoe.
 Hæc dicta rura. & Sæcularia eorum jura.
 Aliis cum singulis. plenè donavit Dominis.
 Regentibus ibidem. Abbatiam Campidonensem.
 Nec immemor Monasterii. fuère Servus Servorum Dei.
 Papa Adrianus. Imperatorque præfatus.
 Qui ipsum Cænobium præ cæteris. donavit privilegiis.
 Annis septuaginta actis. septemque septingentis.
 Hujus veri Protectores. & Monasterii defensores.
 Quatuor Nobiles hi. sunt subsequentes Domini.
 Duces ex Bavaria. ac illustres de Saxonia.
 De Montfort Comites. ex Nellenbûrgque Nobiles.
 Hoc pro vero tenebis. si eorum clypeos videbis.

Jeorius de Rottenstain Decanus Monasterii Campidonensis. Compendiosa veræ Bullæ Sententia.

Actis annis Millenis. & octuaginta cum octenis.
 Sub Papa Innocentio. inter alios hujus nominis octavo.
 De Rottenstain Jeorius. Cænobii Campidonensis Decanus.
 Cum hoc verus unus. in villagio Leder plebanus.
 Romam admeavit. indulgentias sequentesque impetravit.
 A duodecim Cardinalibus. pro tunc in humanis existentibus.
 Quorum quilibet centum. dies pro peccatis mortalium.
 Et pro delictis duodenas. dedit venialium annos.
 Omnibus hominibus confessis. bono cum proposito contritis.
 Simul orantibus his. pro animabus singulis.
 Semper quintis feriis. omni anno in Angariis.
 Ac inventionis die. Christi Crucis almæ.

Calculando semper primas. procedendo Vesperas in secundas.
 Has peccatorum Indulgentias. illo in loco esse notas.
 Erga Sanctæ Crucis altare. in Monasterio Campidonæ.
 Alias simul plurimas. in eodem reperies Indulgentias.
 Uti desuper litteræ. hujusmodi notant limpide.
 Demum impetrans rogitat, legens pro eo Deum rogat.

Memoriale.

Anno in Nativitatis. Christi, nostræque salutis.
 Millefimo quadringentesimo. octuagesimo octavo.
 Imperator Fridricus. credo in nomine quartus.
 Pro tunc fuit Campidonæ. circa diem Sancti Thomæ.
 Idem Campidonam sublimavit. altiùsque eam privilegiavit.
 Nam patibulum proprium. Cippum, & mediaſtianum.
 Cum aliis juribus. ad malificium pertinentibus.
 Etiam novum sigillum. simul & vexillum.
 Cum constitutione Consulium. simul & Magistri Civium.
 Hæc singula dedit. & Campidonæ assignavit.
 Nam prius Caput Hiltigardæ. fuit Scutum Campidonæ.
 Et Civitatis vexillum. album & plavium.
 Colores verè habuit. à principioque tenuit.
 Nunc aliter apparent. hujusmodique nitent.
 Ut ad oculum vides. & in picturis notes.
 An autem Imperator præfatus. Fridricus nomine vocatus.
 Benè sic tunc fecerit. dum illa complevit.
 Certè certèque nescio. & respondere non audeo.
 Condoleo tamen corde. quòd Monasterium Campidonæ.
 Cujus hæc dicta. fuerunt singula jura.
 Sic in ejus privilegiis. & juris sublimis.
 Diminuitur, corrumpitur. ac demum quasi anihilatur.

Memoriale pro peccatis rusticis Cænobii Campidonensis.

Qui gestiunt audire. aut raritatis quid scire.
 Legant hæc dicta. nam non sunt mendacia ficta.
 Raritas autem illa. sic est nobis notanda.
 Nostræ salutis anno. Ciffris sic 1491. numerato.
 Tunc in Campidonensi Abbatia. lis talis est orta.
 Quod pro tunc subditi. ipsius ibidem Monasterii.
 Quasi in duas. divisi fuere sectas.
 Prima namque rusticorum secta. fuit ultra tria millia.
 Quæ sese super Lubas collegit. & primo iniquo.
 Elisabeth die. sic annorum dictorum in tempore.
 Eorum Domino {absente. } ac Regis negotiis impediante.
 {nesciente. }
 Cujus Abbatis nomen depingo. Joannem de Riethalmque signo.
 Hic fortis ut Leo. Princeps nomine merito.
 Viriliter huic repugnavit. atque Sectæ obviavit.
 Uti benè audietis. si totum processum legetis.
 Secunda vero secta. in Cænobio erat Collecta.
 Quæ simul grandem. in se tenuit multitudinem.
 Hoc cum Abbate Domino. primum contra eundem scribo.
 Modos hic & hos. consequuntur conscribendos.
 Prima rusticorum secta. die Clementis erat erecta.
 In Durrach Villa. ubi fuit castra metata.
 Ut ibidem in simul jurarent. & fæderamenta darent.
 Taliter ut unus ab alio. modo recederet nullo.
 Causam ob quam. hic notare ponam.
 Nam hi rustici. putabant se nimis onerari.
 Ab exactione scire. quam eorum Dominus verè.
 Iphis ad dandum instituit. atque sic imposuit.
 Ultra modum antiquum. ab aliis Dominis tentum.
 Etiam alias rationes. fuere clamorosè adducentes.

Ex parte cenſitarum. atque rerum Cœnobii aliarum.
 Quos quietè poſſedit. ac pacificè obtinuit.
 Uſque nunc ad ruſticos. agros colentes modernos.
 Ab eorum Domino hi. fugam cœperunt naturali.
 An ſint, aut ne perjuri. id ſcribere nolui.
 Æſtimo tamen eos. ab aliquibus eſſe ſeductos.
 Aut ab eorum malitia. propria hæc ſunt orta.
 Quod pie eſt credendum. ac firmo pro vero tenendum.
 Nam Dominus Campidonenſis. fecit ut alii Domini hujus entis.
 Non enim ſolùm Coloni. ipſius dicti Cœnobii.
 In ſtiris & aliis. ſint onerati nimis.
 Imo Principes, Comites. Milites & Nobiles.
 Cum Civibus ſingulis. ac homines locis ex aliis.
 Nunc ſe aggravatos putant. quod tunc ruſtici cogitant.
 Unus namque in illo. alter & reliquus in alio.
 Varii enim mundi curſus. diverſos cauſant effectus.
 Coguntur utique Imperatores. Reges, mundique dominatores.
 Ultra eorum proprium. Sæpe nitendo nutum.
 Cur tunc id ruſtici. deberent eſſe exempti.
 O quam phantaſtica imaginatio. ruſticorumque cogitatio.
 Dum tu Algoica. ruralium Cœnobii turba.
 Tuum proprium. voluiſti interimere Dominum.
 Certè certèque ad plenum. non valeo admirari ſenſum.
 Quis ſeductor infernorum. hæc mentes impreſſit eorum.
 Regem enim putabant. & regi amplius non æſtimabant.
 Ecce eorum putatio ſimul & ipſorum æſtimatio.
 Fuerunt afininè pro vero. ſic optime credo.
 Unde Colonos regere. eſt in organis afinos canere.
 Verùm ſtelliferi Conditor orbis. tandem obſtaculi poſuit ipſis.
 Qui ob honorem Matris ſuæ. ipſiusque Cœnobii Patronæ.
 Atque felicis Hiltigardis. Monafterii fundatricis.
 Sua volens bonitate. libertates Cœnobii ſalvare.
 Cum Juſtitia & probitate. ac Domini Abbatis honeſtate.
 Nam pro pace medias. introduxit tandem perſonas.
 Abbates, Comites, Milites. Nobiles & Cives.
 Cum Conventualibus Dominis. Nobili ex profapia genitis.
 Locorum ubique. hic & in Circumcirca verè.
 Hi Abbatis ſtrenuitates. fuère moderantes.
 Bonis verbis & pacificis. quibus tunc potuerunt modis.
 Si hi non affuiſſent. omnes coloni morte periſſent.
 Nam adſtantiam per eminentem. & certè valde grandem.
 A tota fœderatione Dominorum. in tota Suevia poſitorum.
 Campidonenſis Dominus habuiſſet. ac omnes in eadem prompti fuſſent.
 Uti dixerunt, ſcripſerunt. imo perſonas reales legaverunt.
 Fuit autem ſtrepitus. demum ſic pace concludus.
 Quod totam ſectam primam. oportebat petere gratiam.
 Ab eorum Domino Abbate. Joanne de Riethaim dicto.
 Genibus flexis. & armis depoſitis.
 Cum elevatione manuum. ſurſum uſque Cœlum.
 Omnes ad eundem dicentes. alta vocèque clamantes.
 Domine Domine Gratiſſime. contra vos egimus iniquè.
 Hoc cognoscimus limpide. coram veſtra Paternitate.
 Sumus enim per viam. certè ſeducti finiſtram.
 Reverendiſſime ergo Domine. ob Dei Matrem nobis parcite.
 Amplius contra vos. nunquam faciemus nos.
 Sic & noſtri filii. debent facere prompti.
 Id litteris ſtabilite. & figillis benè munite.
 Quas ſuper nos. & ſequentes damus. ad veſtras pias manus.
 Nunquam enim deinceps. alter erit noſter Princeps.
 Niſi Cœnobii Abbates. & Hiltigardis fautores.
 Prolatis his verbis. coram Nobilibus multis.
 Reverendus Dominus Colonos. recepit econtra in ſubditos.
 Eis gratiam oſtendens. ut inde non facerent hoc ens.
 Unde ſi gratiam non diſtribuiſſet. mortem in collo quilibet habuiſſet.

Hæc

Hæc autem concordia. circa Liebenthan est facta.
 In fossato, & sub ponte. super Liebenthan monte.
 Tempore specificato. & die prius declarato.
 Verùm pro tunc multi. varia fuere facti.
 Hac de Colonorum causa. quidam bona, reliqui mala.
 Volebant quidam Abbatem. esse malefactorem.
 Cùm tanta in Caristia. grandis erat stira.
 Subditis ejus imposta. quæ eis impossibilis erat solvenda.
 Similiter & alias. dixere esse causas.
 Quas hic defalco. & brevitatis causa vado.
 Nam alias in scriptis. id reperies litteris.
 Verùm hi ita loquentes. Cœnobio sunt imitantes. *
 Bona enim fantur pauci. cùm omnes ad mala sunt inclinati.
 Juxta Aristotelis dictum. sua in Philosophiâque scriptum.
 Unde omnes pereunt. qui mala de Cœnobio dicunt.
 Id Adrianus Papa. declarat sua in Bulla.
 Sed quid feriosè vellem. ac adeo id optarem.
 Nunquam fore incœptum. quod futurum non signat bonum.
 Quædam enim paveo futura. quæ modo non sunt scribenda.
 Res jam non est parva. imo satis magna.
 Cùm ex scintilla minima. oritur grandis una.
 Nostra namque peccata. sunt ut credo, in causa.
 Ut plura vera alia. fient dierum una.
 Nec hæ res obliviscuntur. cùm multis annis sciuntur.
 Adhuc est reliquum. modò nobis dicendum.
 De consumptibus, & compensis. hoc in strepitu peractis.
 Quanti fuerint tales. mihi non sunt naturales.
 Adeo enim extensè. hæ fuerunt expensæ.
 Sic consimiles strepitus. habuit idem Abbas Dominus.
 Paucis annis elapsis. ante gestum rei præsentis.
 Cum Pappenheim Marscalco. Alexandro dicto.
 Ex unius rustici parte. quam pro tunc notavi in tempore.
 Ob eundem namque villa. Altesfried dicta.
 A nostro Abbate obsessa. ac tandem ab eodem lucrata.
 Multæ de post dietæ. tali etiam in causa sunt positæ.
 In quibus iterum expensæ. fuerunt multum extensè.
 Usque ad concordiam. in eadem re factam.
 Sic etiam de variis. pro vero legitur gestis aliis.
 Olim ab Abbatibus factis. ut Chronistæ dicunt in actis.
 Ad quos curre legendo. sic egoque cessò loquendo.
 Inde tamen silentio. id præterire non valeo.
 Quod de post pauco. tempore pro tunc elapso.
 Dicta rusticorum copia. fugit à tali concordia.
 Si causam de his quæris. atque scire cupis.
 Hanc tibi signabo. inter cæterasque notabo.
 Nam Coloni omnes. alta voce fuere clamantes.
 Concordiæ Compositores. Abbatis fuisse amatores.
 Et sic contra eos, & pro Abbate. causam posuerunt in lite.
 Quare sic juramenta. priorique stabilimenta.
 Servare nolebant. atque infringere incipiebant.
 Etiam primitiva eorum malitia. fuit, ut credo, in causa.
 Qua ab olim usi existunt. dum Cain secuti sunt.
 Cur sic error novissimus. deterior erat, quàm primus.
 Hoc Abbas Reverendus. atque rusticorum dictorum Dominus.
 Nobili ex genere natus. Joannes de Riethaim vocatus.
 Distinctè id percipiens. & inde consilia quærens.
 Pro tunc à Dominis Confœderatoribus. in Almania existentibus.
 Sic continuè de una. in aliam equitans dieta.
 Quærens de oportuno. tali in Controversia remedio.
 Sub moderamine tali. quòd animo libenti.
 Ad obediendum suos. e conversò duxisset colonos.
 Jam in dieta. huc deinde & illuc.
 Verùm obedire nolebant. & amodò evasiva quærebant.
 Unde erant seducti. per quosdam homines benè noti.

Sic seduci cupierunt. ac decipi voluerunt.
 Non verè advertentes. quales fuère seducentes.
 Hos benè cognoverunt. propter quid eos seduxerunt.
 Nam proprium commodum. sæpissimè pervertit verum.
 Verùm Michaëlis in festo. aut circum anno octo.
 Millesimo quadringentesimo. nonagesimo secundo.
 Tunc Domini Confœderatores. in tota Almania omnes.
 Inde ordinaverunt pedites. simul & equites.
 Qui colonos in villis. privarunt eorum Clynodii.
 Lachrymabili cum strepitu. modòque inauditu.
 Nam boves & vacæas. simul & scroffas.
 Cum aliis rebus. multis utensilibus.
 In tantum recipientes. huc & illuc vehentes.
 Etiam cum hoc certa. combufferunt habitacula.
 Ut valor horum. in triginta mille florenorum.
 A Communi pro tunc plebe. erat æstimatus verè.
 Cum hæc contingebant. Coloni se dividebant.
 Fugiendo unus huc. reliqui illuc & isthuc.
 In simul stantes verè. sicut lepus cum sua Matre.
 De post aliqui venerunt. & è converso se ad gratiam dederunt.
 Alii versus locum recedentes. reliqui alia loca quærentes.
 Et sic magnus strepitus in Algoia erat ortus.
 Demum tamen pax data. & causâ sic concordata.
 In Memmingen Oppido. sic ego vobis noto.
 Ut econtra Coloni præfati. Domino eorum sint subiecti.
 Faciendo Cœnobio omnia. ut sonant antiqua privilegia.
 Verùm Coloni non omnes. ibidem fuerunt præsentés.
 Quare scrupulus erat. an pax in esse manebat.
 Quid inde de hoc fiet. Optimus Deus sciét.
 Aut Cœnobii annihilatio. aut ejus erit renovatio.
 Sic ego sic fillogiso. & arte Loica concludo.
 Superbia ubique regnat. & ignorantia ei ministrat.
 Hæc ædificia corrumpunt. mundi statûsque destruunt.
 Inter nunc cæteros. Campidonenses Dominos.
 Tres volo nominare. atque in scriptis hic notare.
 De Mittelberg Hainricus. inde de Simentingen Gerwicus.
 Tertium non omitto. quem Joannem de Riethaim voco.
 Nam grandia gesta. Cœnobio sunt facta.
 In eorum regimine. dum ipsi erant in tempore.
 Nam tempore primi. deperditio est facta Cœnobii.
 Dum Regale Castrum. Burckhald dictum.
 Campidonistæ destruxerunt. & ad eorum manus receperunt.
 Inde sub Abbate secundo. rusticorum cædem pono.
 Super Buchperg factam. quam ponam tibi notam.
 Ex post Domino sub tertio. fuit facta fugitio.
 Nam Coloni subditi. fugière ab eorum Domino naturali.
 Quis audivit talia. dic, rogo, facta.
 Ob quid hæc facta. propter peccata credo nostra.
 Verùm hic causas. reperies in Cœnobii litteris.
 Et sic est finis. Deo laus sit in divinis.

